

68'erne var kedelige

BORGERDYR 68-generationen er langt fra så flippet og alternativ som sit rygte. Faktisk har alle senere generationer røget mere hash, boet mere i bofællesskab og gået mere til demonstration end 68'erne selv. En ny undersøgelse sætter for første gang fakta bag myten om blomsterbørnene, og billedet er en jævnt småborgerlig flok, der bor i kernefamilier og aldrig har indtaget noget skrappere end snapsen til den årlige julefrokost, der dog lidt oftere indtages over hymnen »Når jeg ser et rødt flag smælde«.

SIDE 3

Indvandrere føler sig bedre integreret

To ud af tre indvandrere føler sig i dag godt integreret – og kun hver 20. føler sig dårligt integreret. Det er et stort fremskridt siden den første måling i 2000.

GOD CIRKEL Højkonjunktoren har givet integrationen et ordentligt spark fremad. Tusindvis af indvandrere er kommet i arbejde, og mange flere føler sig i dag som en del af det danske fællesskab. I dag føler to ud af tre indvandrere sig selv godt integreret – for bare otte år siden gjaldt det kun hver anden. Og mens hver sjette i 2000 følte sig dårligt integreret, gælder det kun hver 20. i dag.

Det viser en ny undersøgelse foretaget af Catinét Research for Ugebrevet A4.

Ekspertene ser den positive udvikling i integrationen som en naturlig følge af, at det danske arbejdsmarked ikke længere er en lukket fest for indvandrerne.

»Lige pludselig er indvandrerne kommet i arbejde, og danskerne har fundet ud af, at de er sgu ikke så farlige, og at de ikke har æsler med. Og indvandrerne har oplevet, at der ikke alene er brug for dem, men at folk også er søde og

rare mod dem,« siger integrationskonsulent Manu Sareen.

Indvandrernes indtog på arbejdsmarkedet har den sidegevinst, at et stigende antal af dem har kunnet springe på den forbrugsfest, som mange danskere har nydt i de seneste år med nye fladskærme som en del af det synlige udbytte.

Mens de fleste indvandrere i 2000 forbandt integration med det at tale dansk, så er arbejde og bolig blandt etniske danskere i dag blevet vigtige forudsætninger for at føle sig integreret.

Det tolker Mehmet Necif, sociolog og forsker på Syddansk Universitet, som en »danificering« af indvandrerne.

»Alt tyder på, at indvandrerne er i færd med at overtage danskernes værdier. I Danmark er arbejde jo en meget vigtig del af ens identitet og noget af det første, der bliver spurgt til af sideemanden, når man kommer til middagsselskab,« siger han.

SIDE 18

Dagpenge efter en uge i Danmark

VELKOMMEN Nye regler åbner en direkte adgang til det danske velfærdssystem for østeuropæiske arbejdere i Danmark. Siden 1. maj har de haft mulighed for at hæve dagpenge efter ganske kort tids ansættelse på en dansk arbejdsplads. De nye regler er trådt i kraft efter Folketingets lempelse af den såkaldte østaf-tale. Det betyder samtidig, at østarbejdere kan få kontanthjælp efter 10 ugers arbejde i Danmark – modsat danske statsborgere, der skal have boet i landet i syv år og have to et halvt års beskæftigelse, før kontanthjælpen klinger.

»Flertallet bag østaf-talen har ført Danmark ud i en suppedas af muligheder for at misbruge de danske sociale ordninger,« siger Bent Bøgsted, arbejdsmarkedsordfører for Dansk Folkeparti.

SIDE 21

UDGIVET AF

Landsorganisationen i Danmark
Islands Brygge 32D
Postboks 340
2300 København S
Telefon 3524 6000
www.lo.dk

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Harald Børsting

REDAKTØR

Per Michael Jespersen, pjs@lo.dk

REDAKTIONSSEKRETÆR

Søren Kudahl, sku@lo.dk

REDAKTION

Iver Houmark Andersen, iha@lo.dk
Jan Birkemose, jbi@lo.dk
Michael Bræmer, mbr@lo.dk
Gladis Johansson, gjo@lo.dk
Peter G.H. Madsen, phm@lo.dk
Tanja Nyrup Madsen, tnm@lo.dk
Gitte Redder, gre@lo.dk

ABONNEMENT/ADM.

Mariane Hvestendahl, mhv@lo.dk

LAYOUT

Marie K. Jespersgaard, mkj@lo.dk

RESEARCH

Malene Eskildsen, mes@lo.dk
Steen Nilsson, sfn@lo.dk

ILLUSTRATION

Knud Andersen

E-MAIL ugebrevetA4@lo.dk**WEB** www.ugebreveta4.dk, redaktør@lo.dk

Michael Bræmer, mbr@lo.dk

CITATER

Tilladt med tydelig kildeangivelse.

ABONNEMENT PÅ A4

www.tilmeldmig.dk/a4 eller per brev.

Den elektroniske udgave er gratis for alle. Den trykte udgave af A4 koster 900,- kroner, medmindre man er medlem af et LO-forbund.

INDLÆG TIL KALENDER

Sendes til kalendera4@lo.dk

INDLÆG TIL DEBATTEN

Sendes til debat@lo.dk eller

til ugebrevets postadresse

PRODUKTION

KLS Grafisk Hus, Hvidovre

PAPIR

Omslag 150 gram Cyklus Print

Indhold 100 gram Cyklus Offset

Svanemærket papir

TYPOGRAFI

Trade Gothic LT og Cendia.

ISSN 1602-1630

Ros fra medlemmer – ris fra formandskolleger

- 6 **(U)POPULÆR** Dennis Kristensen får ros af både egne medlemmer og lønmodtagerne generelt for sin optræden under overenskomstforhandlingerne, viser ny A4-undersøgelse. Men Fag og Arbejdes karismatiske formand har få venner på sin egen hjemmebane. Dennis Kristensens enegang i flere højspændte politiske sager er en torn i øjet på kollegerne i de andre LO-forbund og andre fagforbund for offentligt ansatte, som heller ikke altid kan se det geniale i Dennis Kristensens flittige medieoptræden.

Dårligt arbejdsmiljø fremmer mobning

- 8 **OVERSET** Mellem en og to procent af arbejdsstyrken udsættes for så alvorlig mobning, at de får psykiske skader af det. Men selv om de menneskelige og økonomiske omkostninger er enorme, tager virksomhederne slet ikke problemet alvorligt nok. Det siger erhvervspsykolog Eva Gemzøe Mikkelsen, forfatter til en ny bog om mobning. Hun peger på arbejdsmiljøet som det mest oplagte sted at tage fat. Jorden er nemlig alt for godt gødet til mobning, hvis chefen selv mobber, eller hvis rollerne på arbejdspladsen er uklare og tempoet højt.

Hyklerisk snak om ansvar

- 11 **LEDER** Regeringen vil fremme den enkeltes ansvar for fællesskabet. I sig selv helt rigtigt, men hvorfor arbejder den samme regering så samtidig ihærdigt på at gøre danskerne til »forbrugere« af velfærdsstaten? Karen Jespersen havde jo ret, da hun som socialdemokratisk socialminister tordnede mod Venstres evindelige fokus på »den personlige valgfrihed«, som »ikke havde meget med ansvarliggørelse af borgerne at gøre«.

Fagtop bekymret over EU-domme

- 12 **DANSK MODEL** Fagbevægelsens top holder vejret, mens eksperterne vurderer konsekvenser og løsninger på konflikten mellem den danske arbejdsmarkedsmodel og EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed. Flere formænd for de store LO-forbund frygter, at det vil betyde en forstærket EU-modstand og øget risiko for et »Nej« ved en folkeafstemning om afskaffelse af de danske EU-forbehold, hvis der ikke findes en effektiv sikring af konfliktretten og retten til at kræve dansk løn til østeuropæere, der arbejder i Danmark.

Karrierestige med ét trin

- 16 **STILSTAND** Karrierespring er noget, man tager i det private. I det offentlige må man nyde den personlige udvikling eller den gode jobsikkerhed. Kun hver tredje offentligt ansatte føler, at de har mulighed for at kravle op ad karrierestigen på deres arbejdsplads, viser ny undersøgelse. Det kan afholde ambitiøse unge fra at satse på et job i det offentlige, mener professor Niels Egelund. Andre eksperter påpeger, at det offentlige skal satse på at tiltrække unge, der ønsker et meningsfuldt arbejde, hvor de kan »gøre noget for andre«.

Til kamp for fjenden

- 24 **REKLAMESØJLER** Det rykker ikke i Spillerforeningens formand, når han ser Esbjerg spille pokalfinale iført reklametrøjer for den gule fagforening Det Faglige Hus, selv om han selv er formand for et LO-forbund. »Jeg stiller mig nok lidt passiv,« siger Thomas Lindrup til A4 og påpeger, at det er klubberne, som suverænt bestemmer, hvem der skal være sponsor, og hvad der skal stå på kamptrøjerne. Men han ville da synes, det var sjovere, hvis Esbjerg havde fået sponsoraftale med LO i stedet.

68'erne var slet ikke flippede

68-generationen var alt andet end en flok stofindtagende, kernefamilie-kritiske oprørere, viser ny undersøgelse, der gennemhuller myten om en hel generations livsstil. Til gengæld har senere generationer med stor lyst taget både den kollektive boform, stofferne og demonstrationerne til sig.

MAKE PEACE Hvis man ikke selv har oplevet 68'erne, kan man let få det indtryk, at verden var ved at gå til i et stort eksperiment. Alt lige fra samlivsformer og familiemønstre til diæten, den politiske bevidsthed og moden blev der sat spørgsmålstegn ved, hvis man skal tro eftertidens fortællinger, som de er kommet til udtryk i alverdens film, bøger og avisartikler.

Men som med mange andre efterrationaliseringer og genfortællinger ligger virkeligheden milevidt herfra. Ja, der var da enkelte, der oprettede kollektiver, bollerum og tipier i baghaven, mens hashtågerne bredte sig i fællesskøkkenet. Men for det dominerende flertal var det en ukendt verden, der intet havde at gøre med den dagligdag, som man havde travlt nok med at få til at hænge sammen. Reelt er det mere 68-generationens efterkommere, der har fortsat eksperimenterne og formet dem, så de passer ind i en nutidig virkelighed, hvor afghanerpelsen for længst er blevet kasseret.

Det står tydeligst frem, når man sammenligner, hvor stor en andel af hver generation der har delt køkken, bad, sorger og glæder i et kollektiv. I 68-generationen, der i dag er mellem 56 og 64 år, har blot otte procent boet i kollektiv som ung. I alle senere generationer har en større andel på et tidspunkt i deres ungdom indrettet sig under fællesskabets præmisser og sandsynligvis affundet sig med en bofælles daggamle opvask, viser en ny undersøgelse, som Ugebrevet A4 har fået foretaget af Analyse Danmark.

Hashtågerne har også været væsentligt mere fritsvævende blandt 68'ernes efterkommere. I gruppen af 29-55-årige har cirka hver anden prøvet at ryge hash i deres ungdom. Det står i kontrast til erfaringerne blandt 68-generationen, hvor det kun er lige knap hver tredje, der har ladet lunger og næse fylde af den søde, let krydrede røg.

Og kigger man på viljen til at vise sine hold-

ninger i demonstrationer, er 68'erne heller ikke mere vilde eller flittige end deres efterfølgere. Snarere tværtimod.

Tilbage står, at 68'erne har været lidt oftere på ø-lejr i deres ungdom. Sandsynligvis hænger det dog sammen med, at mulighederne for at tilbringe sommeren i et telt på en dansk ø er blevet forringet i takt med, at flere ø-lejre er lukket.

En mytedræber

For historiker Steven L. B. Jensen, der er medforfatter til den netop udkomne bog »1968 – og det der fulgte«, er Ugebrevet A4's tal en velkommen og vigtig nuancering af en myteomspændt generations liv:

»Det er tydeligt, at det billede, der er blevet konstrueret af 68-generationen, ikke holder ved nærmere eftersyn. Flertallet af 68'erne var ikke de her stofindtagende, eksperimenterende egoister, som de ellers er blevet gjort til af eftertiden,« siger han og fortsætter:

»Man hører mest om de højtråbende 68'ere. Men der var mange, der boede i byerne, i de større københavnske forstæder eller i omegnen af de større provinsbyer og skulle have deres familie- og arbejdsliv til at fungere og etablere sig med hus og bil. De ønskede større frihedsgrader, men var ellers meget selektive med, hvilke eksperimenter med deres livsstil der havde interesse.«

En af disse var tidligere LO-formand Hans Jensen. Han er i dag 63 år og tilhører derfor 68-generationen. Det er dog ikke ensbetydende med, at han føler nogen form for fællesskab med sine jævnaldrende, der eksperimenterede med samlivsformer og stoffer.

»For mig at se var det et ufatteligt elitært projekt, der primært omfattede en række unge mennesker, der i forvejen kunne klare sig selv og havde helt andre og privilegerede livsvilkår end dem, som vi havde. Min hverdag i ►

A4 | Serie – Hurra for 68'erne

I anledning af ungdomsoprørets 40-års fødselsdag sætter Ugebrevet A4 spot på 68-generationen. Gennem tal og fakta vil A4 i de kommende uger forsøge at be- eller afkræfte myterne om en af de mest omdiskuterede generationer på godt og ondt.

Om undersøgelsen

Meningsmålingen er foretaget af Analyse Danmark for Ugebrevet A4 i perioden 13.-18. marts 2008. 1.889 repræsentativt udvalgte danskere over 18 år har deltaget i undersøgelsen. Der er vægtet for køn, alder og bopæl.

Ugebrevet A4 har i undersøgelsen opdelt befolkningen i følgende generationer:

68-generationen:

Personer i alderen 56-64 år.
Født 1943-1951

Nå-generationen eller generation »no future«:

Personer i alderen 38-46 år.
Født 1961-1969

Generation Y:

Personer i alderen 20-28 år.
Født 1979-1987

De befolkningsgrupper, der ikke falder ind i en af de ovenstående generationer, er defineret som »mellemgenerationer«.

Kendetegnende for mellemgenerationerne er, at de i modsætning til eksempelvis 68-generationen ikke har fået sat et prædikat eller generationsbetegnelse på sig i den offentlige debat.

7 Det er tydeligt, at det billede, der er blevet konstrueret af 68-generationen, ikke holder ved nærmere eftersyn. Flertallet af 68'erne var ikke de her stofindtagende, eksperimenterende egoister, som de ellers er blevet gjort til af eftertiden.

STEVEN L. B. JENSEN,
historiker og medforfatter til
»1968 – og det der fulgte«.

1968 var præget af, at jeg havde en forholdsvis nystiftet familie. Jeg var ved at bygge hus og arbejdede som blikkenslager i Odense. Det var absolut ikke blomster i håret og hænderne i vejret.«

Heller ikke blandt hans kolleger eller i nærområdet oplevede Hans Jensen, at der foregik det store.

»Dengang var jeg også meget politisk interesseret, så jeg lagde selvfølgelig mærke til de ting, der skete i Frankrig og andre steder. Men det var altså ikke noget, der påvirkede min hverdag,« siger han.

Og sådan var det for de fleste danskere, mener historiker og lektor ved Københavns Universitet Henrik Jensen.

»Det var et eliteprojekt i slutningen af 1960'erne, hvor en lille gruppe spillede rollen, som bølgebrydere for en ny måde at tænke og leve på. Men det var først i 1970'erne, at det vandt bredere indpas,« siger Henrik Jensen.

Myter er til at forstå

En af de personer, der blev grebet af de nye og mere frie livsformer i 1970'erne, var komikeren og det tidligere folketingsmedlem Jacob Haugaard. I begyndelsen af 1970'erne flytter han i kollektiv i Århus, hvor han bor, indtil han rykker videre ind i en sigøjnervogn i 1976.

»I slutningen af 1960'erne var der ingenting i gadebilledet i Århus. Det var en lille lukket, eks-

klusiv cirkel af overklasseløg, der interesserede sig for det her. Men så i starten af 1970'erne begynder der at ske noget,« siger Jacob Haugaard.

»I 70'erne flippede vi bare ud. Vi boede i kollektiv og skulle være pædagoger. Pludselig måtte man alt.«

Men hvis det først og fremmest var generationerne, der fulgte i hælene på 68'erne, som for alvor tog stofferne og de nye boformer til sig, hvorfor er det så, at vi alle har holdt så krampagtigt fast i billedet af 68'erne som de udflippede blomsterbørn?

For det første handler det om, at 68'erne var de første til at bryde med tidligere generationers måde at leve på. Lige så vigtigt er det dog, at der i befolkningen er en stor kærlighed til myter, påpeger historiker Henrik Jensen:

»Vi elsker myter. Kan vi forenkle komplekse sammenhænge og historier ned til, at der var en hel generation af unge, der gjorde dit eller dat, så er det til at forstå. Myter er måden, som man i stort og småt forenkler historiske processer på,« siger Henrik Jensen.

1968 er år nul

Historiker og forfatter Steven L. B. Jensen mener også, at eftertidens behandling af 68-generationen er udtryk for, at vi ikke kan eller ønsker at rumme den større og mere komplekse fortælling om Danmark udvikling:

A4 | Så flippede var 68'erne heller ikke

De gængse holdninger om 68-generationens livsstil holder ikke ved nærmere eftersyn. 68'erne har hverken røget mere hash, boet mere i kollektiv eller deltaget i flere demonstrationer end deres efterfølgere.

Procentdel, der har boet i kollektiv, da de var 18-29 år gamle.

Generation Y (20-28 år)	9
Mellemgeneration 1 (29-37 år)	16
Nå-generationen (38-46 år)	10
Mellemgeneration 2 (47-55 år)	12
68-generationen (56-64 år)	8

Procentdel, der har røget hash, da de var 18-29 år gamle.

Generation Y (20-28 år)	42
Mellemgeneration 1 (29-37 år)	50
Nå-generationen (38-46 år)	48
Mellemgeneration 2 (47-55 år)	47
68-generationen (56-64 år)	29

Procentdel, der har været på ø-lejr, da de var 18-29 år gamle.

Generation Y (20-28 år)	3
Mellemgeneration 1 (29-37 år)	1
Nå-generationen (38-46 år)	3
Mellemgeneration 2 (47-55 år)	4
68-generationen (56-64 år)	5

Procentdel, der har deltaget i en demonstration en eller flere gange, da de var 18-29 år gamle.

Generation Y (20-28 år)	41
Mellemgeneration 1 (29-37 år)	28
Nå-generationen (38-46 år)	29
Mellemgeneration 2 (47-55 år)	39
68-generationen (56-64 år)	38

»På nogle måder optræder 1968 som et år nul i vores nyere danmarkshistorie. 1968 er stærkt markeret i populærkulturen og er noget, som vi har let ved at forholde os til. Men det er en svagthed, at vi ikke er bedre til at orientere os længe tilbage og se 1968 som en del af en udvikling, der strækker sig over flere årtier,« siger han.

Netop derfor er det også Steven L. B. Jensens

håb, at aflivningen af myten om de flippede 68'ere kan være med til at flytte fokus fra generationen til fortællingen om Danmarks udvikling i 1950'erne, 1960'erne og 1970'erne:

»Et eller andet sted synes jeg ikke, at 68-generationen er specielt interessant. Men det var en interessant og dynamisk tid, som de var unge i.« ■

Af Peter G. H. Madsen, phm@lo.dk

Venstredrejningen hænger ved

68'erne er stadig væsentlig mere venstreorienterede end deres børn og forældre, så et aspekt af myten om generationen holder altså vand.

ÅNDEN FRA 68 Er man ikke rød som ung, har man intet hjerte – og er man ikke borgerlig som gammel, har man ingen hjerne, siger et gammelt ordsprog.

Passer det, står det slemt til for 68'erne. De kan prise sig lykkelige for, at de har ufatteligt store hjerter, men hjernen er det til gengæld så som så med. Både i deres holdninger og partivalg er 68'erne nemlig væsentligt mere venstredrejede end andre generationer. Det til trods for, at de for længst har lagt ungdommens glæder og sorger bag sig til fordel for bekymringer om efterløn, friværdis og mimrekort.

Ved folketingsvalget i 2005 stemte 42 procent af 68'erne på enten Socialdemokraterne, Enhedslisten eller SF. Til sammenligning var det mellem 31 og 35 procent af de andre generationers vælgere, der valgte et af de tre partier, viser valgundersøgelser fra Aarhus Universitet.

At kærligheden til venstrefløjen er større blandt 68'erne end blandt andre generationer understreges også af en ny undersøgelse foretaget for Ugebrevet A4. Her svarer otte procent af 68'erne, at de har været medlem af et parti til venstre for Socialdemokraterne i deres ungdom. Det gør sig kun gældende for halvt så mange i de senere generationer.

68'erne er altså i dag væsentlig mere venstreorienterede i deres partivalg end alle andre. Og det er et billede, som har hængt ved lige siden slutningen af 1960'erne, hvor den generelle velferdsfremgang i samfundet og oprøret mod autoriteterne fik 68'erne til at bakke op om de socialistiske partier.

For valgforsker og ekstern lektor ved Aalborg

Universitet Jakob Rathlev er det velkendt, at 68'erne i de seneste mange år har været væsentligt mere venstredrejede end andre generationer.

»Deres holdninger har hængt ved gennem hele livet. Stik imod teorien om, at man ændrer holdning og rykker mod højre i takt med, at man bliver ældre, betaler mere i skat og måske ikke modtager uddannelsesstøtte eller andre overførsler fra det offentlige,« siger han.

Nyere forskning tyder på, at de holdninger, der skabes i ens ungdom, tværtimod i høj grad følger en gennem hele livet.

68'ernes venstreorienterede holdninger slår også igennem på de fordelings- og værdipolitiske emner. Lige siden slutningen af 1970'erne har 68'erne således udmærket sig ved at gå ind for en højere grad af indkomstudligning, en offensiv miljøpolitik og en mere liberal udlændingepolitik.

For venstrefløjens partier er der tilmed den gode nyhed, at det ifølge Jakob Rathlev ser ud til, at 68'erne har præget deres børn, så de også i højere grad end andre har kastet deres kærlighed på Villy Søvndal (SF) & co.

»Der synes at være en relativ stærk socialiseringsproces, hvor de unge i vidt omfang stemmer som deres forældre. Kigger vi på 68'ernes børn, er det slående, at de langt hen ad vejen har holdninger, der ligger tæt op af deres forældres,« siger han.

Med til historien hører dog, at socialiseringseffekten også gør sig gældende i forhold til andre og mere borgerlige generationer. ■

Af Peter G. H. Madsen, phm@lo.dk

A4 | 68'erne er mere røde

Den socialistiske blok stod stærkere blandt 68'erne end blandt andre generationer ved valget i 2005.

Fødselsår	Procentdel, der har stemt på Enhedslisten, SF eller Socialdemokraterne
Før 1929	33
1930-1944	33
1945-1959*	42
1960-1974	31
1975-1987	35

* Da den såkaldte 68-generation er født i perioden 1943-1951, tilhører størstedelen af 68'erne denne gruppe.

Kilde Valgundersøgelsen 2005. Aarhus Universitet.

Procentdel, der har været medlem af et parti til venstre for Socialdemokraterne, da de var 18-29 år gamle.

Generation Y (20-28 år)	4
Mellemgeneration 1 (29-37 år)	4
Nå-generationen (38-46 år)	4
Mellemgeneration 2 (47-55 år)	7
68-generationen (56-64 år)	8

Kilde Analyse Danmark for Ugebrevet A4.

Medlemmer roser FOA-formand – fagtoppen er kritisk

Der er varm opbakning til forbundsformand Dennis Kristensen fra egne medlemmer og fra lønmodtagerne generelt. Men i fagbevægelsens top bryder de færreste sig om »solorytterens« stil, som ifølge kritikerne kan give bagslag på længere sigt.

A4 | Brud med familien

Dennis Kristensen har ved flere lejligheder valgt at bryde med den øvrige del af fagbevægelsen. Nogle af de markante brud inden for det seneste år er:

- Under forårets overenskomstforhandlinger valgte Dennis Kristensen at sende FOA-medlemmer i kommunerne i strejke, mens andre kommunalt ansatte som lærere, HK'ere og pædagoger indgik forlig med Kommunernes Landsforening.
- I efteråret 2007 gik Dennis Kristensen af som formand for det fælles, kommunale forhandlingsudvalg KTO. Han kunne ikke leve med, at flertallet i KTO ville lave en udtalelse om, at Folkeetinget ikke skulle blande sig i de forestående overenskomstforhandlinger. Efterfølgende forhindrede Dennis Kristensen, at en anden formand fra et LO-forbund blev valgt til ny KTO-formand.
- Mandag 11. juni 2007 truede Dennis Kristensen på forsiden af Jyllands-Posten med at forlade igangværende forhandlinger med regeringen og arbejdsgiverne om bedre vilkår for de offentligt ansatte. Truslen vakte stor vrede hos andre forbundsledere og i LO, da den hverken var aftalt med dem eller dækkede deres holdning.

ENEGÆNGER Lige så populær Dennis Kristensen er blandt egne medlemmer, lige så upopulær er han blandt andre topfolk i fagbevægelsen. Fra toppen af forskellige forbund omtales den 55-årige formand for forbundet Fag og Arbejde (FOA) ofte som »enegænger« og »irriterende«. Bag de knubbede ord fornemmes dog også misundelse over Dennis Kristensens medietæske, og at han for to uger siden landede et forlig, der ifølge forsker er det bedste i 20 år.

Tre ud af fire FOA-medlemmer mener, at Dennis Kristensen har været »en dygtig og kompetent forhandler« under forårets sværds slag om nye overenskomster. Det viser en måling, som Analyse Danmark har foretaget for Ugebrevet A4. Uden for egne rækker vurderer hovedparten af lønmodtagerne også Dennis Kristensens forhandlingsindsats positivt. 6 ud af 10 medlemmer af Socialpædagogernes Landsforbund giver ham også udtalelsen »dygtig og kompetent forhandler«, og hver andet medlem af HK/Danmark deler også den opfattelse.

Arbejdsmarkedsforsker og professor ved Københavns Universitet Jørgen Steen Madsen forstår godt lønmodtagernes skulderklap til Dennis Kristensen.

»Dennis Kristensen har opnået det bedste forlig for de lavt uddannede omsorgsarbejdere i 20 år. Dertil kommer, at han i den grad har formået at sætte en dagsorden via mediernes. Han er en særlig personlighed med stor gennemslagskraft,« siger Jørgen Steen Madsen.

Lige siden Dennis Kristensen blev formand for FOA for seks år siden, har hans »særlige personlighed« styrket ham, men også givet ham mange modstandere. I udgangspunktet var forholdet til kollegerne i fagbevægelsens top ikke det varmeste, fordi den tidligere kommunist ikke er medlem af Socialdemokraterne i modsætning til alle andre topfolk i LO-fagbevægelsen. Og

forholdet er blevet endnu køligere, fordi han i mange situationer har valgt at køre sit eget løb. Eksempelvis da han i april sendte sine kommunalt ansatte medlemmer i strejke, mens andre forbund for kommunalt ansatte – blandt andre lærerne, pædagogerne og HK'erne – havde indgået forlig med Kommunernes Landsforening.

Den ensomme rytter

Arbejdsmarkedsforsker Jørgen Steen Madsen har fulgt Dennis Kristensen over flere år og nikker genkendende til billedet af enegænger.

»Dennis Kristensen er ved flere lejligheder gået egoistisk til værks, og derfor står han nok i en ret anspændt situation i forhold til mange af de andre organisationer i LO og de forbund, der organiserer offentligt ansatte,« konstaterer Jørgen Steen Madsen.

Mange i fagbevægelsen ønsker ikke at luften deres skepsis over for Dennis Kristensen offentligt, men det vil formanden for HK/Danmark, Kim Simonsen, godt. Med henvisning til FOA's sololøb i forårets forhandlinger siger Kim Simonsen:

»Dennis Kristensen har alene koncentreret sig om sine egne uden at have brug for at dele fællesskabets interesser. Den strategi, tror jeg ikke, virker på lang sigt.«

Formanden for hovedorganisationen Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Bente Sorgenfrey, lægger heller ikke skjul på, at mange af FTF's forbundsledere er trætte af Dennis Kristensens stil. FTF-forbundene repræsenterer mange af de offentligt ansatte.

»Det kan ramme FOA og Dennis Kristensen som en voldsom boomerang, at han under forhandlinger kun følger sit eget hoved. Både arbejdsgiverne og kammeraterne i fællesskabet kan blive trætte af hans »ensomme rytter«-facon,« siger Bente Sorgenfrey.

Hun gør opmærksom på, at en stor del af det, FOA's medlemmer har opnået ved at strejke i tre uger, skyldes, at de øvrige grupper i det kommunale forhandlingsfællesskab KTO har accepteret en skævdeling af pengene. I den forbindelse kommer hun med en slet skjult advarsel til Dennis Kristensen:

»Ved de næste forhandlinger på det kommunale område vil der nok være grænser for solidariteten med FOA. Beskeden vil være: »Dennis, du fik sidste gang af fællesskabet, nu må andre grupper stå for tur.«

Mediestjerne

En ofte hørt kritik i fagbevægelsen af FOA-formanden er, at han er »medieliderlig«. Godt nok tager de fleste hatten af for hans evne til at brænde igennem på en tv-skærm. Men de synes, han profilerer sig selv for meget, og at han er for hurtig til at tage æren for andres indsats.

»Dennis forstår at bruge pressen meget aktivt. Men de forhandlere, der har siddet sammen med ham, er dødtrætte af, at han hele tiden rejser sig for at gå ud og tale med journalister fra fjernsynet,« siger Bente Sorgenfrey fra FTF.

HK-formand Kim Simonsen bryder sig heller ikke om Dennis Kristensens brug af pressen.

»Dennis spiller på en mediestreng, som nogle gange gør tingene lidt anstrengt. Eksempelvis har der været tradition for i fagbevægelsen, at vi siger tingene direkte til hinanden og ikke via aviserne. Om hans stil så skaber resultater på lang sigt, må historien vise,« siger Kim Simonsen.

Selv glæder Dennis Kristensen sig over, at FOA-medlemmerne og lønmodtagerne generelt i A4-undersøgelsen roser hans indsats under overenskomstforhandlingerne. Og han tager det ikke så tungt, at kollegerne i fagbevægelsens top er noget mere kritiske over for hans stil:

»Jeg er ikke anderledes end de fleste på den måde, at jeg helst vil, at folk taler positivt om mig. Men jeg prioriterer mine medlemmers vilkår højere end at være populær blandt andre forbundsformænd. Samtidig mener jeg, at der skal forandres nogle ting i fagbevægelsen. Og når man vil forandre noget, er der tit nogle, som synes, at man er et stort kvaj,« siger Dennis Kristensen.

Han vælger helt bevidst at være meget synlig i medierne. Ikke fordi »Dennis gerne vil i fjerneren«, men fordi det er effektiv kommunikation i forhold til medlemmerne. Og samtidig er det i forbindelse med overenskomstforhandlingerne,

hvor FOA's modpart er politikere, vigtigt at vinde opbakning hos de vælgere, som kan påvirke politikerne.

Modviljen mod Dennis Kristensen i fagbevægelsen blev dokumenteret, da der i efteråret 2007 var kongres i LO. Her stillede Dennis Kristensen sammen med 12 andre op til LO's mest magtfulde organ, Daglig Ledelse. Her fik han et stemmetal, der slet ikke står mål med, at han repræsenterer landets tredjestørste forbund. Formændene fra mindre forbund som eksempelvis Forbundet Træ-Industri-Byg og Socialpædagogernes Landsforbund fik en hel del flere stemmer end FOA-formanden.

Indtil videre kan Dennis Kristensen notere, at hans stil har givet gevinst blandt andet i form af et pænt forlig og en medlemsfremgang på 6.000 på et år. Men på længere sigt, kan hans facon give problemer, vurderer forsker Jørgen Steen Madsen.

»Dennis Kristensen rummer et paradoks. På den ene side står han for åbenhed og fornyelse i fagbevægelsen. På den anden side er han så stærk en personlighed, at han nærmest fremstår som enehersker i offentlighedens lys. I historien er der talrige eksempler på, at nogle er kommet frem som fornyere og demokrater, og så alligevel på grund af deres stærke personlighed ender som solkonger. Det kan også være en fare for Dennis Kristensen, selv om han virker som en person, der har begge ben på jorden,« siger Jørgen Steen Madsen. ■

Af Iver Houmark Andersen, iha@lo.dk,
og Søren Kudahl, sku@lo.dk

A4 | Spænding op til 29. maj

153.000 medlemmer af Fag og Arbejde (FOA) kan frem til tirsdag den 27. maj stemme om det forlig, som FOA har indgået med Kommunernes Landsforening. Udfaldet af afstemningen er ikke givet på forhånd, så der er spænding op til offentliggørelsen af resultatet torsdag 29. maj. Hvis nej-sigerne får flertal, kommer der sandsynligvis et hurtigt regeringsindgreb.

A4 | Dennis Kristensen anerkendes langt uden for egne rækker

Medlemmerne af forbund under LO tager hatten af for den indsats, som FOA's formand, Dennis Kristensen, har leveret under forårets overenskomstforhandlinger.

Er du enig eller uenig i følgende udsagn: FOA's formand Dennis Kristensen har fremstået som en dygtig og kompetent forhandler under overenskomstforhandlingerne 2008?

Tal i procent

Medlemmer af:	Enig	Hverken eller/ved ikke	Uenig
FOA	74	19	7
Socialpædagogernes Landsforbund	61	20	19
3F	53	29	18
Hele befolkningen	49	36	15
HK	48	39	13
Dansk Metal	45	38	17

Kilde Analyse Danmark for Ugebrevet A4. 3.398 repræsentativt udvalgte danskere har deltaget i den internetbaserede måling i perioden 5.-7. maj 2008, efter forliget mellem forbundet FOA og Kommunernes Landsforening lå klart.

Dårlig trivsel på jobbet fremmer mobning

Sæt tempoet på arbejdspladserne ned og sørg for, at lederne er i stand til at håndtere konflikter. Sådan lyder rådet fra **erhvervspsykolog og forsker i mobning Eva Gemzøe Mikkelsen**. For vores opskruede arbejdsliv skaber ikke bare masser af stress, men også mobning, som traumatiserer mennesker, udstøder dem fra arbejdsmarkedet og koster samfundet milliarder.

7 Lederne har et fantastisk stort ansvar, når det angår mobning. For det første for ikke selv at mobbe. Men også et ansvar for at uddanne sig, så de kan håndtere mobningssager og løse konflikter, og et ansvar for at forebygge, at de overhovedet opstår.

UDENFOR Forestil dig, at du kommer ind i frokoststuen på dit arbejde, og al samtale straks forstummer. Eller at du for 117. gang ikke bliver indkaldt til det ugentlige møde med kollegerne. Forestil dig, at en kollega overfuser dig hver gang, han skal give dig en besked. Eller at de dårlige opgaver bliver lagt hen på dit bord »til alt det andet affald«. Forestil dig, at din chef taler grimt om dig til andre. Eller at han udbryder »nå, det kan du da finde ud af«, når han overværer dig udføre et stykke simpelt arbejde.

Nej, vel? Men sådan ser hverdagen på jobbet faktisk ud for alt for mange danskere. Mobning flourer, og det er dybt skadeligt, mener Eva Gemzøe Mikkelsen, erhvervspsykolog i Crecea, forsker i mobning på arbejdspladserne og hovedforfatter til bogen »Mobning på arbejdspladserne - årsag og løsninger«.

»Mobning er et enormt samfundsproblem, når det gælder de menneskelige omkostninger. Men det er også et samfundsproblem, fordi rigtig mange virksomheder ikke tager det alvorligt. Og fordi det danske samfund slet ikke er gearret til at tage hånd om de mobningsramte,« siger Eva Gemzøe Mikkelsen.

Og omfanget vokser. For fire år siden viste en undersøgelse fra Det Nationale Center for Arbejds miljø, at otte procent af danske lønmodtagere inden for et år havde oplevet at blive mobbet. I en tilsvarende A4-undersøgelse i år var tallet steget til 12 procent.

Hvornår er det mobning?

De mobningsramte, Eva Gemzøe Mikkelsen taler om, er imidlertid de mellem en og to procent af danskerne, der er udsat for massiv mobning på jobbet. »Hard core-sagerne«, som hun kalder dem. Dem, der bliver traumatiserede, får depressioner, posttraumatisk stresssyndrom og selv-

mordstanker. Og som resulterer i langtidssygemeldinger, udstødelse fra arbejdsmarkedet og førtidspensionering.

Det sker ikke efter et lejlighedsvist drilleri eller en sårende bemærkning. Eva Gemzøe Mikkelsen og hendes forskerkolleger definerer mobning som »når negative handlinger gentagne gange over længere tid rettes mod en person, der har svært ved at forsvare sig imod dem«.

Men når det er sagt, så kan det være vanskeligt i det enkelte tilfælde at fastslå, hvornår der er tale om mobning. Ikke mindst for den mobbede selv. For mobning begynder som regel som indirekte eller skjulte handlinger, fortæller Eva Gemzøe Mikkelsen: Man bliver bagtalt, forbigået ved forfremmelser, får alle de dårlige opgaver eller bliver mødt med kold luft.

»Derfor vil den første tid være præget af megen usikkerhed. Du stiller spørgsmålstegn ved din egen oplevelse af tingene. Hvis der så også er direkte eller indirekte kritik af dine evner eller din varetagelse af opgaver, begynder du ret hurtigt at tænke, at »det har også noget med mig at gøre, jeg er ikke god nok.«

Og så kører møllen. Den mobbede vil forsøge at kontrollere sig selv for ikke at begå fejl. Han bliver usikker og nervøs i sociale sammenhænge på jobbet og konstant opmærksom på, hvordan mobberen opfører sig over for ham. Arbejdet begynder at kværne i hovedet, og han får symptomer på stress.

Senere bliver han generelt nervøs i selskab med andre mennesker - også familie og venner. Han kan blive angst og udvikle depression eller symptomer på posttraumatisk stress syndrom.

»Det er de akutte symptomer. Så er der det, mobning gør permanent ved folks personlighed. De bliver mere alvorlige, føler sig mere svage og

mere bange for at sige deres mening, hvis de for eksempel kommer til en ny arbejdsplads. Nogle mobbede siger, de er blevet stærkere af det. Men rigtig mange føler sig mere skrøbelige,« siger Eva Gemzøe Mikkelsen.

Der findes ikke en enkeltstående forklaring på, hvorfor eller hvornår mobning på en arbejdsplads opstår. Men ifølge Eva Gemzøe Mikkelsen er arbejdsmiljøet afgørende. Uklarhed om roller og ansvar, tempoet, presset og de øgede krav til medarbejderne både i den private og den offentlige sektor betyder, at folk ligger

vandret og har for lidt tid til at tale sammen og løse de problemer, der opstår hen ad vejen. Det øger risikoen for mobning.

Konflikter ender i mobning

Fra sit arbejde som erhvervspsykolog ved hun, at »det vælter ind med stressramte«:

»Folk er ved at gå i koma. Du arbejder tværfagligt, i team, der er kommet mange flere krav om samarbejde og fleksibilitet, og du skal være forandringsvillig. Alle disse faktorer skaber et arbejdsmiljø, hvor der er øget risiko for mobning og konflikter der kan udvikle sig til mobning.«

Groft sagt skelner mobbeeksperter mellem to former for mobning. Rovmobning, hvor en person bliver offer for aggressive handlinger fra en

eller flere personer. Og konfliktmobning, hvor en konflikt eller en magtkamp har udviklet sig så negativt, at den ene eller begge parter føler sig mobbet af den anden.

Og mens Eva Gemzøe Mikkelsen i dag oplever færre sager om rovmobning end for 10 år siden, så ser hun et arbejdsmarked, som skaber flere tilfælde af konfliktmobning.

En sådan sag kan være begyndt som en relativt uskyldig konflikt mellem to kolleger om en opgave, de er sat til at udføre sammen. Uenighederne kan føre til konfrontationer, de får vanskeligt ved at tale sammen, signalerer modvilje og begynder at søge støtte hos ledelsen eller øvrige kolleger i et forsøg på at vinde konflikten. ▶

Eva Gemzøe Mikkelsen

- 41 år
- Ansat som erhvervspsykolog i Crecea (tidligere Bedrifts-sundhedstjenesten) i Horsens siden 2002.
- Deltidsansat frem til 2009 i forskningsprojekt under Det Nationale Center for Arbejdsmiljø om forebyggelse af mobning og konflikter på arbejdspladsen.
- Virksomhedsrådgiver og konfliktløser i mobnings- og konfliktsager. Arbejder også med organisations- og ledelsesudvikling.
- Ph.d.-grad i mobning på arbejdspladser.
- Uddannet psykolog fra Aarhus Universitet.
- Hovedforfatter til bogen »Mobning på arbejdspladsen – årsager og løsninger« og forfatter til en række internationalt publicerede artikler.

7 Der er mange grunde til, at folk ikke søger væk. En af dem er, at de ikke får gjort det i tide. Og så får mange det efterhånden så dårligt, at de ikke evner at søge væk. Mange siger også, at lige nu har de det for dårligt til at søge væk, de vil vente, til de har det bedre. Men det sker næsten aldrig.

Og så er de to godt på vej op ad den konflikttrappe, som Eva Gemzøe Mikkelsen og hendes kolleger opererer med:

»Jo længere du bevæger dig op ad konflikttrappen, jo mere personligt og negativt bliver det, og jo flere krænkende handlinger udfører man. Og pludselig er det ikke længere en konflikt mellem to ligeværdige parter. Den ene får overtaget for eksempel ved at vinde kollegernes eller ledelsens støtte. Eller den anden har et sygt familiemedlem eller noget andet, der tager energi, og kan ikke magte mere. Der sker en ubalance.«

Så er det, man som tillids- eller sikkerhedsrepræsentant – eller kollega – kan se tydelige tegn på, at en person har det skidt: Når vedkommen for eksempel begynder at undgå personalefesten, fredagskaffen eller fyraftensøllen, pludselig begynder at begå fejl eller forsømmelser eller få et højt sygefravær mandag og fredag.

Ledere skal træde i karakter

Som erhvervspsykolog har Eva Gemzøe Mikkelsen mange gange været tilkaldt, når konflikter på en arbejdsplads er gået fuldstændig i hårdknude og måske har udviklet sig til mobning.

Det er her, konstaterer hun tørt, at konsulenterne tjener rigtig mange penge... Og måske alligevel ikke finder en løsning på en sag, der er blevet for vanskelig, fordi virksomheden har ladet stå til alt for længe.

»De her mobbesager er svære at løse. Men de er meget, meget nemme at forebygge,« siger Eva Gemzøe Mikkelsen.

Faktisk er der ikke andet end gode grunde til at forebygge. I bogen »Mobning på arbejdspladsen« lyder regnestykket, at bliver bare én procent af arbejdsstyrken udsat for alvorlig mobning, så koster det samfundet næsten fire milliarder kroner om året i understøttelse og sygedagpenge.

Dertil kommer, at mobning mindsker medarbejdernes motivation og engagement, medfører lavere effektivitet og ringere service, øger sygefraværet og personaleomsætningen. Og så er der ikke mindst alle de kuldsejlede skæbner, Eva Gemzøe Mikkelsen har mødt.

Alligevel tager alt for mange virksomheder ikke mobning alvorligt. Det bør de gøre. Og det kan passende begynde hos cheferne, for det handler om ledelse, ledelse og mere ledelse, mener Eva Gemzøe Mikkelsen:

»Lederne har et fantastisk stort ansvar, når det angår mobning. For det første for ikke selv at mobbe. Men også et ansvar for at uddanne sig, så de kan håndtere mobningssager og løse konflikter, og et ansvar for at forebygge, at det overhovedet opstår.«

Hun mener, at enhver virksomhed bør have en politik og strategi mod mobning. Den er et klart signal om, at mobning ikke accepteres. Den giver medarbejderne mulighed for at søge hjælp, hvis de oplever mobning, og den øger chancen for en positiv løsning på konkrete sager.

Sig farvel til jobbet

Da Eva Gemzøe Mikkelsen begyndte at forske i mobning i 1996, var der ingen litteratur, ingen dansk forskning og en »mildest talt elendig« lovgivning. De mobbede fik stort set ingen hjælp.

I dag er det stadig stort set umuligt at få anerkendt en arbejdsskade som følge af mobning i Arbejdsskadestyrelsen. Og det gør Eva Gemzøe Mikkelsen harm, fordi »det er en reel psykisk skade, mobningsramte får«. Men et større fokus på problemet betyder, at det er blevet nemmere at få hjælp. For eksempel tilbyder de fleste fagforeninger i dag psykologhjælp til de mobbede.

Alligevel oplever Eva Gemzøe Mikkelsen stadig alt for mange sager, hvor folk er blevet mobbede alt for længe på arbejdspladsen – og til sidst er brudt sammen.

Hendes råd er, at har man forsøgt at gøre noget ved mobningen, uden at der i løbet af relativt kort tid er sket noget, så er det bare om at komme ud. Finde et job, hvor man har det godt.

»Men der er mange grunde til, at folk ikke søger væk. En af dem er, at de ikke får gjort det i tide. Og så får mange det efterhånden så dårligt, at de ikke evner at søge væk. Mange siger også, at lige nu har de det for dårligt til at søge væk, de vil vente, til de har det bedre. Men det sker næsten aldrig.« ■

Af Gladis Johansson, gjo@lo.dk

Tvetunget snak om ansvar

Regeringen insisterer på »mere ansvar til borgeren«, samtidig med at den i praksis puster den krævende velfærdsforbruger op.

MORAL »Mit ansvar«. Sådan hedder den konference, som regeringen med fire ministre i spidsen afholder i Bella Centret på Amager i dag. Ambitionen er klar: Nu skal danskernes personlige ansvar styrkes. Og den ambition er der ikke noget galt med – tværtimod. Individets forhold til staten har udviklet sig til et klient- og forbrugerforhold. Derfor er der brug for en moralsk oprustning, hvor flere danskere lever efter en lettere omskrivning af John F. Kennedys ord: »Du skal ikke spørge, hvad samfundet kan gøre for dig, men hvad du kan gøre for samfundet«.

Regeringen har altså fat i noget centralt. Og den står ikke alene. For et år siden bragte A4 et selvransagende interview med tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen (S), der ville tilbage til arbejderbevægelsens rødder ved at styrke borgernes pligter. Den linje blev for nylig fulgt op af tre unge socialdemokrater, der gjorde sig til talsmænd for 29 velfærdspligter. Og senest har også den socialdemokratiske socialordfører Mette Frederiksen meldt sig på banen.

At der politisk har bredt sig en erkendelse af, at det er nødvendigt at flytte balancepunktet i det danske samfund, når det gælder ansvar, er interessant.

Men hvordan skal det foregå – sådan helt konkret? Her skiller vandene. Vi har en enestående mulighed for at videreudvikle det danske velfærdssamfund ved at inddrage slumrende kræfter i civilsamfundet og styrke danskeren som borger. Men tendenser i regeringens politik går – desværre – en anden vej.

Tag ældreplejen. Her har velfærdsministeren for nylig insisteret på, at pårørende skal inddrages i plejen af ældre. Det offentlige trækker sig tilbage – og familien trækkes frem.

En sådan »tilbage til familien«-strategi kan genoplive tidligere tiders ulighed mellem dem, der har ressourcestærke familier og dem, der ikke har. Den kan genskabe den enkeltes afhængighed af familien. Den kan pålægge især kvinderne ekstra byrder. Og hvis strategien udvides til områder som børnepassning, syge og handicappede, vil man ikke bare flytte ideologiske hegnspele – men også flytte samfundet flere årtier tilbage. Fornylse?

Men hovedproblemet er, at regeringen – samtidig med at den på konferencer insisterer på borgerens ansvar over for fællesskabet – er i fuld gang med at puste den indre velfærdsforbruger op. I ét væk tales der om brugernes »valgfrihed« og »kundeorientering«, samtidig med at ministre opfører sig som administrerende direktører, der henvender sig til kunderne i en landsdækkende velfærds-kæde. Og gør en dyd ud af det. Da statsministeren for nylig skulle pege på en af sine største sejre i sin regeringstid, fremhævede han, at danskerne har lært at se på offentlige ydelser med samme øjne som på private ydelser.

Den lader vi lige stå! Det er altså en sejr, at vi har fået en krævende forbruger, der vil have flere varer på alle velfærdshylder. At forældrene da bare flytter barnet ud af skolen, hvis der stilles krav. Og at borgeren er død. Absurd!

Engang havde Danmark en socialdemokratisk socialminister, der gik i rette med den slags absurditeter. Hun hed Karen Jespersen, og hun kritiserede blandt andre disse Venstre-folk, der misforstod det hele med deres fokus på »personlige valgmuligheder«, som jo »ikke havde meget med ansvarliggørelse af borgerne at gøre«, som hun sagde i et interview.

I dag er hun medvært i Bella Centret på Amager. ■

Regeringens ministre opfører sig som administrerende direktører, der henvender sig til danskerne som kunder i en landsdækkende velfærds-kæde.

Fagbevægelsens top frygter for den danske model

Efter to omdiskuterede domme fra EF-domstolen er en stribe LO-forbundsformænd bekymrede for den danske arbejdsmarkedsmodels fremtid. Flere formænd vurderer også, at dommene kan påvirke danske lønmodtagere, hvis de senere på året skal stemme om EU-forbehold.

KONFLIKTRET Der findes udvalgsrapporter om den danske aftalemodel i et europæisk perspektiv, der kun lige skimmes og dernæst arkiveres. Sådan kommer det helt sikkert ikke til at gå, når den såkaldte Laval-kommission i løbet af de næste uger præsenterer sin rapport.

Den rapport kommer ikke til at samle støv, men vil snarere få æselører, for fagbevægelsens topfolk venter spændt og utålmodigt på udspillet. Laval-kommissionens forslag til, hvilke initiativer der kan sikre, at den danske arbejdsmarkedsmodel er forenelig med EU-retten, vil blive nærlæst.

A4's rundringning til forbundsformændene for de syv største LO-forbund viser, at formændene er bekymrede over EF-domstolens domme i Laval- og Rüffert-sagerne, der begrænser muligheden for at kræve overenskomst-mæssig løn til østarbejdere på job i højtløns-Europa. Midt i deres nervøsitet over dommene sætter de faglige topfolk deres lid til, at Laval-kommissionen kan fremtrylle forslag, der både er politisk og juridisk holdbare.

Formand for HK/Danmark Kim Simonsen vurderer, at de seneste domme fra EF-domsto-

len ikke harmonerer med den danske model, hvor vi vil sikre ordentlige arbejdsvilkår og overholdelse af overenskomsterne.

»Det må vi prøve at gøre noget ved uden at gå på kompromis med de danske traditioner og aftalemodellen. Præcis det arbejde er Laval-udvalget i gang med nu. Hvis udvalget ikke kommer ordentligt ud af det, vil vi se flere virksomheder prøve at gøre det, som Laval har gjort. Og det vil blive opfattet negativt af de danske lønmodtagere,« siger Kim Simonsen.

Udvalg leder efter nøglen

Lige nu bevæger arbejdsmarkedets parter sig i et politisk tomrum, hvor det er svært at agere. Laval-dommen fra december 2007 og senest Rüffert-dommen fra april 2008 sætter den danske arbejdsmarkedsmodel under hårdt pres, fordi begge domme sår tvivl om retten til at kræve, at østarbejdere overholder overenskomstvilkårene. Med andre ord er der risiko for social dumping og også for, at den danske aftalemodel og konfliktret skrider i svinget.

På baggrund af de opsigtsvækkende EU-dom-

A4 | LO-forbund på vagt over for EU-domme

Forbundsformænd, der tilsammen repræsenterer mere end 800.000 LO-medlemmer, vurderer, at de seneste EU-domme, der sætter spørgsmålstegn

Forbund	Fagligt Fælles Forbund	Dansk Metal	Fag og Arbejde
Formand	Poul Erik Skov Christensen	Thorkild E. Jensen	Dennis Kristensen
Har de seneste EU-domme (Laval/Waxholm, Rüffert) haft nogen indflydelse på din holdning til EU generelt?	Ja. Lidt mere EU-skeptisk i dag.	Nej. Det er indiskutabelt, at vi skal være fuldgyltige medlemmer.	Ja. Dommene er voldsomt ubehagelige. Har ellers bevæget mig i retning af en mere positiv holdning til EU, men dette får mig til at stoppe op.
Tror du, at dommene kan påvirke lønmodtagernes holdning til EU-forbeholdene?	Ja, for danskerne er gode til at blande det hele sammen i en pærevælling.	Ja. Derfor prøver Metal at sige, at det er en forkert galej at gå på. EU er det, der har givet os høj beskæftigelse og høj levestandard.	Ja. Hvis tendensen i dommene holder, er jeg overbevist om, at de i den grad vil påvirke kommende folkeafstemninger.
Oplever du, at der er sket et skred i EU i retning af, at den fri konkurrence vægtes højere end konfliktretten?	Ja, det er et brud på den hidtidige forståelse og anerkendelse af den danske model.	Nej, en afvejning kan være nødvendig, når man vil begge dele.	Ja, dommene viser en tendens i retning af, at lønmodtagernes rettigheder bliver slået af den frie bevægelighed og markedstanken. Det er bekymrende.

Kilde Ugebrevet A4. Rundringning i perioden 29. april – 13. maj 2008.

me har beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen (V) nedsat et udvalg, der i daglig tale kaldes Laval-kommissionen. Med jurist og teaterchef for Det Kongelige Teater Michael Christiansen i spidsen skal udvalget analysere EF-domstolens afgørelser.

Det skal munde ud i forslag, der kan sikre, at den danske arbejdsmarkedsmodel er forenelig med EU-retten. Udover en række uvildige eksperter samt embedsmænd fra Beskæftigelsesministeriet og Justitsministeriet deltager også LO og Dansk Arbejdsgiverforening i arbejdet. Michael Christiansen forventes at afsløre konturerne af en eventuel løsning, når han deltager i et offentligt møde om arbejdsretlige udfordringer i LO den 27. maj.

Laval-kommissionens medlemmer holder indtil da kortene tæt til kroppen. Hemmelighedskræmmeriet betyder, at forbundsformændene også udtaler sig med forsigtighed.

Men formand for Fagligt Fælles Forbund (3F) Poul Erik Skov Christensen erkender, at han er alarmeret over de to domme.

»Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at hvis vi ikke får en løsning på de problemer, som dommene har skabt, vil det betyde, at nogle af vores faglige tillidsrepræsentanter vil være negative i deres anbefalinger til deres kolleger. Og jeg er nok også selv blevet lidt mere skeptisk over for EU,« siger Poul Erik Skov Christensen og understreger, at han ikke mener, at Danmark skal klare sig uden for EU, men det irriterer de ufaglærtes førstemand, at der sås tvivl om det velfungerende danske system.

Ifølge formand for Fag og Arbejde (FOA) Dennis Kristensen er dommene voldsomt ubehagelige:

»De to domme udtrykker en tendens, som ikke ligefrem er med til at gøre mig mere EU-positiv. For én ting er at skrive lønmodtagerrettigheder ind i traktaten med det her meget højtidelige præg. Noget andet er, hvordan den juridiske praksis er. Og det gør mig bekymret, at den ser ud, som den gør lige nu. Vi kan ikke bruge en traktatfæstet rettighed til ret meget, hvis den juridiske praksis er helt anderledes.«

Selv om alle formænd er kritiske over for dommene, får det ikke formændene for Metal, NNF, TIB og Socialpædagogernes Landsforbund til at vakle i deres positive holdning til EU.

Thorkild E. Jensen, formand for Dansk Metal, erklærer, at dommene slet ikke har nogen indflydelse på hans holdning til EU.

»Det er tosset, at nogle kan drømme om at blande Lissabon-traktaten sammen med diskussionen om dommene fra EF-domstolen. Det er lige før, jeg vil gå så vidt som at kalde det skudt i hovedet,« siger Thorkild E. Jensen.

EU-forbeholdene i fare

Seks ud af syv forbundsformænd tror, at dommene kan påvirke lønmodtagernes holdning til EU-forbeholdene, som danskerne sandsynligvis skal stemme om inden udgangen af 2008. Blandt dem er 3F-formand Poul Erik Skov Christensen, der frygter, at en række faglige tillidsfolk meget aktivt vil koble dommene sammen med EU-forbeholdene. Og det ærgrer ham. ▶

ved den danske konfliktret, vil påvirke lønmodtagernes holdning til de danske EU-forbehold.

HK/Danmark	Forbundet Træ-Industri-Byg	Socialpædagogernes Landsforbund	Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet
Kim Simonsen	Arne Johansen	Kirsten Nissen	Ole Wehlast
Nej. Men de har rejst nogle opmærksomhedspunkter.	Nej. Vi er ikke glade for dommene og har tidligere fået at vide, at den danske model var hellig. Men vi løser det undervejs og vil forsøge at påvirke dagsordenen i EU.	Nej, men dommene aktualiserer behovet for at arbejde for en europæisk arbejdsret, som har kendskab til arbejdsmarkedsforhold og kan håndtere arbejdsretlige sager, så vi undgår flere lignende domme.	Nej. Men jeg er skeptisk, og vi holder skarpt fokus på dommernes konsekvenser.
Ja, flere lignende domme vil påvirke lønmodtagerne negativt.	Nej. Interessen for dommene er ikke så udbredt. Men Dansk Folkeparti vil nok udnytte det voldsomt.	Danske lønmodtagere er velinformerede nok til at gennemskue, hvis nogen forsøger at bruge dommene i en nej-kampagne.	Ja. Hvis debatten bliver for unuanceret og for meget i overskrifter.
Nej, ikke en overraskende ny retning. Danmark bør måske være bedre til at fremhæve, hvor velfungerende aftalemodellen er.	Ja. Dommene tager udgangspunkt i markedet, og det er en forældet tankegang. Vi skal inddrage den sociale dimension.	Svært at gennemskue, men tydeligt at EF-domstolen ikke er gearret til den slags sager. Dommene er et indgreb og upassende. Er bekymret over, at domstolen kan dømmes sådan i forhold til arbejdsmarkedet.	Ja. Der er ingen tvivl om, at det bevæger sig, og at det er bekymrende, hvis konfliktretten er truet.

A4 | EF-domstolens omstridte domme

- Den 3. april 2008 afsagde EF-domstolen sin dom i den tyske såkaldte Ruffert-sag. Delstaten Niedersachsen havde i sine udbudsbetingelser et krav om, at entreprenører, der udfører offentligt arbejde, skal følge overenskomsterne i området. Polsk underentreprenør, der betalte godt 50 ansatte under halvdelen af den overenskomstmæssige løn, kunne ifølge dommen ikke pålægges andet end den langt lavere tyske minimumsløn.
- Den 18. december 2007 afgjorde EF-domstolen den svenske Laval-sag (i Danmark mest kendt som Vaxholm-sagen). Svenske byggearbejderes faglige kampskridt for at påvirke byggefirmaet Laval fra Letland til at indgå en overenskomst blev underkendt. Det gjaldt en kommunal ombygningssopgave i byen Vaxholm. Blandt domstolens mange begrundelser var, at det var umuligt for det udenlandske firma at gennemskue de krav, man blev stillet over for. Men dommen fastslår også, at det reelt kun er en minimumsløn, man kan kræve overholdt.

»Man bør holde det adskilt, men jeg tvivler på, at det kan lade sig gøre, for når danskerne diskuterer EU, blander vi det hele sammen i en pærevælling. Så dommene kan godt skabe forvirring hos lønmodtagerne,« siger han.

Også FOA-formand Dennis Kristensen er helt overbevist om, at Laval- og Ruffert-dommene vil påvirke kommende folkeafstemninger.

»Det er vel også det, som har fået Anders Fogh Rasmussen til lynhurtigt at prøve at lægge diskussionen død blandt arbejdsmarkedets parter,« siger Dennis Kristensen og henviser til, at arbejdsgivere og fagbevægelse har sæde i Laval-kommissionen nedsat af regeringen.

Formand for Dansk Metal Thorkild E. Jensen mener også, der er en risiko for, at nogle kritikere vil bruge dommene til at hetze mod EU i al almindelighed.

»Så er det klart, at nogle vil lade sig påvirke af det. Fra Metal vil vi forsøge at forklare dem, at det er en forkert galej at gå på. Det her er kompliceret, for man kan jo godt sige, at vi slet ikke vil have EU, men vil vi så have en landsby, hvor det er hjemlandsøkonomi det hele? Vi skal være fuldt og helt medlem af EU, fordi det giver os mulighed for høj beskæftigelse og høj levestandard,« siger Thorkild E. Jensen.

Til gengæld mener Arne Johansen, formand for Forbundet Træ-Industri-Byg (TIB), ikke, at dommene vil påvirke danske lønmodtagere nævneværdigt op til en folkeafstemning om forbeholdene. Ud over det faglige netværk Fagligt Ansvar og flere af LO's storbysektioner, der samlede underskrifter med krav om, at Danmark ikke godkendte Lissabon-traktaten, før konflikttretten var sikret, har Laval-dommen ikke fået tusinder af LO-medlemmer på barrikaderne.

»Det er en forholdsvis begrænset skare, der går op i de domme. Vi har modstandere, og Dansk Folkeparti vil sikkert udnytte dommene groft,« konstaterer Arne Johansen og tilføjer, at så må alle gode kræfter jo dæmme op for usaglige, politiske rævekager.

Og socialpædagogernes førstekvinde Kirsten Nissen tror også, at lønmodtagerne kan adskille tingene.

»Om man skal have euroen, har jo intet med Laval-dommen at gøre. Jeg tror godt, at danske lønmodtagere vil kunne gennemskue EU-modstandernes kampagne og se, at det er fornuftigt, at vi får forbeholdene væk,« siger Kirsten Nissen.

Flere forbundsformænd oplever, at der er sket

et skred i EU i retning af, at den fri konkurrence og markedskræfterne vægtes højere end konflikttretten, og det er ikke noget, de bryder sig om.

Forbundsformand i Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet (NNF) Ole Wehlast er bekymret for, at man ikke kan få lov at bevare konflikttretten.

»Jeg kunne godt være enig med John Monks (formand for europæisk fagbevægelse, red.) i, at konflikttretten burde traktatfæstes. Det ville afgjort sende et rigtigt signal,« siger Ole Wehlast.

Også FOA-formand Dennis Kristensen vurderer, at der er en tendens i retning af, at lønmodtagernes rettigheder bliver slået af den fri bevægelighed og markedstanken.

»Det er bekymrende og antyder, hvad der kunne blive en ny vægtning i EU, som i den grad bør kalde på fagbevægelsens modstand,« siger Dennis Kristensen.

Socialpædagogernes formand, Kirsten Nissen, er også på stikkerne i forhold til det, hun betegner som en »upassende« udvikling i forhold til arbejdsmarkedet.

Slå koldt vand i blodet

Men professor i arbejdsret på Københavns Universitet Jens Kristiansen mener, at forbundsformændene skal slå koldt vand i blodet. Han vurderer, at det er lidt for hurtigt på baggrund af nogle få domme at se konflikttretten og dermed den danske model for truet.

»Dommene er ikke specielt vendt mod konflikttretten eller mod de lande, som har et system som det danske. Domstolens hovedbudskab er, at de faglige organisationers konfliktret må afvejes i forhold til virksomhedernes ret til fri bevægelighed,« fastslår Jens Kristiansen.

Ifølge professoren kan man ikke i globaliseringsens tidsalder forlange, at den danske model står som en urokkelig og ubevægelig kolos til evig tid.

»Der er ingen tvivl om, at arbejdsmarkedets parter har levet lidt en tornerose-tilværelse på det her punkt. Man har hidtil været heldig og ikke haft domme direkte rettet mod den særlige konfliktpraksis på det nordiske arbejdsmarked. Organisationerne har derfor lidt kunne lulle sig ind i en forestilling om, at konflikttretten var skærmet over for krav udefra,« siger Jens Kristiansen. ■

MANDAG 19. MAJ

LO's landsmøde begynder klokken 12 på Hotel Nyborg Strand. De 210 deltagere skal blandt andet debattere ulighed, rekruttering og synliggørelse af fagbevægelsen i lokalområder.

Dansk Sygeplejeråd holder årskongres fra i dag og tre dage frem. Det sker i Falkoner Centret på Frederiksberg.

Som en konsekvens af det nedstemte overenskomstresultat indleder 13.000 pædagoger strejke i 15 kommuner. Strejken berører 122.000 børn.

TIRSDAG 20. MAJ

LO's landsmøde fortsætter klokken ni på Hotel Nyborg Strand. Blandt dagens emner er en paneldebat, hvor lokale aktører giver deres syn på samarbejdet med LO. Senere lægger Socialdemokraternes formand Helle Thorning-Schmidt og LO's næstformand Lizette Risgaard op til en debat om de politiske og faglige udfordringer netop nu.

Mød Asmaa Abdol-Hamid til fyraftensmøde i Århus klokken 19. Asmaa er uddannet socialrådgiver og folketingskandidat for Enhedslisten og fortæller sin personlige historie og giver også sit syn på ligestilling, integration, socialt arbejde og håndtryk til mænd. Tilmelding på integration@lo.dk eller på telefon 35 24 62 14 senest mandag den 19.

FREDAG 23. MAJ

Tidligt fyraftensmøde i Hillerød klokken 12. Rapperen Ataf Khawaja – også kendt som den sorte slyngel – besøger LO Nordsjælland og 3F på Milnersvej 41D. Tilmelding på integration@lo.dk eller på telefon 35 24 62 14 senest torsdag den 22.

LO Ungdom holder aktivistweekend i Gadsbølle på Fyn fra fredag til søndag. Emnet er fritidsjobbernes ofte alt for dårlige arbejds- og lønforhold. Man kan også tilmelde sig årets jobpatrolje.

KALENDER

Begivenheder, som ønskes optaget i kalenderen »denne uge« kan sendes til kalendera4@lo.dk.

KULTURMINISTER KLAR TIL DIALOG OM ARBEJDSVILKÅR

Kulturminister Brian Mikkelsen (K) vil i dialog med danske sportsorganisationer og andre landes kultur- og sportsministre for at få lagt pres på store sportsudstyrsfirmaer, så de sikrer gode arbejdsvilkår hos asiatiske underleverandører. En rapport fra organisationen Clean Clothes Campaign afslører, at koncerner som Nike, Adidas og Reebok får produceret sko og tekstiler under elendige arbejdsvilkår i Kina, Indien, Thailand og Indonesien.

STADIG STREJKE PÅ SYGEHUSE

Danske Regioner og de 11 forbund under Sundhedskartellet, der blandt andre repræsenterer sygeplejersker måtte efter et forhandlingsmøde tirsdag erkende, at de ikke kan nå et forlig, der kan stoppe konflikten på sundhedsområdet. Regeringen har fortsat ingen planer om at gribe ind i konflikten på sundhedsområdet. Det sagde statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) på sit ugentlige pressemøde tirsdag.

KONTROL MED EU-BORGERES KVALIFIKATIONER

Regeringen er klar med et lovforslag, der skal sikre, at EU-

borgere, der vil arbejde i Danmark på områder, hvor der er krav om en særlig sikkerhedsuddannelse, får godkendt deres kvalifikationer af Arbejdstilsynet. Danmark har ellers tidligere implementeret det såkaldte anerkendelsesdirektiv fra EU, så godkendelsen i nogle tilfælde kunne droppes. Men det mødte en strøm af protester fra fagbevægelsen.

BUS I AKTION FOR ARBEJDSMILJØ PÅ BYGGEPLADSER

Alle byggepladser får senest fra 1. september tilbud om rådgivning om arbejdsmiljømæssige forhold, når Byggeriets Arbejdsmiljø Bus kører af sted. I bussen er en projektleder og otte professionelle arbejdsmiljørådgivere, som vil besøge byggepladser over hele landet. Byggeriets Arbejdsmiljø Bus er en konsekvens af overenskomstfalterne i 2007 og oprettet af Dansk Byggeri, 3F, Træ-Industri-Byg, EI-forbundet, Blik- og Rørarbejderforbundet og Dansk Metal.

STORT NEJ TIL BUPL-AFTALE

Pædagogerne har i stort tal afvist forslaget til en ny overenskomst. 61 procent stemte nej ved urafstemningen, mens kun 39 procent stemte ja. 69 procent af de stemmeberettigede

deltog i urafstemningen. 13.000 pædagoger går dermed i strejke fra 19. maj, og det rammer 122.000 børn.

BUSCHAUFFØRER SKAL HAVE RIGTIGE PAUSER

Landets buschauffører skal have lov at holde rigtige pauser. Det går ikke bare at lade dem holde frokostpause fem minutter efter mødetid eller lige op til fyraften. En faglig voldgift mod Arriva og de øvrige busselskaber fastslår, at dårligt placerede pauser er i strid med overenskomsten. Fagligt Fælles Forbund vil nu indsamle vagtplaner fra hele landet for at tjekke busselskaberne.

ARBEJDSGIVER BETALER FAGLIGT KONTINGENT

De ansatte i Worldwide Flight Services i Københavns Lufthavne vil fremover få deres kontingent til både fagforening og akasse betalt af arbejdsgiveren. Det fremgår af en ny lokalaftale i det lille handlingselskab, der omfatter cirka 35 medarbejdere inden for 3F's organisationsområde. Det er den første gang, en arbejdsgiver har accepteret at betale medarbejdernes fagforeningskontingent – i hvert fald officielt. Mange steder har tillidsfolk forsøgt at komme igennem med kravet.

HELT UFANATISK | I en opsigtsvækkende kronik kalder integrationsminister Birthe Rønn Hornbech (V) Dansk Folkeparti for fanatiske anti-muslimer efter partiets aggressive annonsekampagne mod dommere med tørklæder. Partiets gruppeformand, Kristian Thulesen Dahl, mener ikke, han er fanatisk. Men det anti-muslimske ville han gerne stå ved. I hvert fald i dette citat. Senere på ugen trak han lidt i land.

På mange stræk er vi anti-muslimer.

KRISTIAN THULESEN DAHL,

til Ritzaus Bureau.

Karriere er et fremmedord i det offentlige

Offentligt ansatte vurderer, at de har langt dårligere muligheder for at klatre op ad karrierestigen end deres privatansatte kolleger, viser ny undersøgelse. Forsker mener, at det skader de offentlige arbejdspladsers muligheder for at rekruttere nye og anderledes medarbejdere.

FORFREMME Karriere klinger ikke lige rent i alle ører. Alligevel er der noget, der skurrer, når kun en tredjedel af de offentligt ansatte føler, at deres arbejdsplads tilbyder dem gode muligheder for at avancere og gøre karriere.

Kun 34 procent af de offentligt ansatte erklærer sig i en undersøgelse, Analyse Danmark har foretaget for Ugebrevet A4, enige i, at de på deres arbejdsplads har mulighed for at klatre op ad karrierestigen. Hos deres kolleger ude i det private erhvervsliv ser over halvdelen, 55 procent, muligheder for advancement og karriereklatrung.

De offentligt ansatte er heller ikke i tvivl om, at den private sektor er bedst til det med advancement og karriere. Flere end tre ud af fire offentligt ansatte mener, at der er bedst mulighed for at gøre karriere på det private arbejdsmarked, mens blot syv procent peger på den offentlige sektor.

Når man dykker ned i de enkelte faggrupper i den offentlige sektor, viser det sig, at offentligt ansatte HK'ere er et lille stykke over gennemsnittet, når det handler om vurdering af karrieremulighederne. 41 procent af dem ser karrieremuligheder på arbejdspladsen – pænt over sosu-assistenternes 28 procent og ikke mindst folke-

skolelærerne, der rammer bunden med bare 16 procent.

Det er svært at få øje på karrieremulighederne i lærerfaget, mener Niels Egelund, professor og institutleder på Danmark Pædagogiske Universitetsskole. Og det er bekymrende, fordi det svækker skolernes muligheder for at trække dygtige unge til faget i en tid, hvor arbejdsgivere i alle brancher kæmper om de unges gunst.

»Det betyder, at de unge, der har nogle ambitioner i maven, og som ønsker at udvikle sig i jobbet, finder lærerjobbet mindre attraktivt. Lærerjobbet – og mange andre job i den offentlige sektor – kommer dermed til at appellere til mennesker, der prioriterer sikkerhed og den gode pension meget højt,« siger Niels Egelund.

Overlærer bliver man altid

Overlærer skal man nok blive, hvis man bliver i faget længe nok, men derudover tænker skolerne alt for lidt i karrieremuligheder som eksempelvis at blive fagleder eller videreuddanne sig til gymnasieleærer, mener Niels Egelund:

»Man skal ikke undervurdere, at arbejdsmarkedet har ændret sig markant i de seneste årtier. Det har betydet, at der er masser af spændende job- og udviklingsmuligheder for de fleste unge inden for de fleste fag, hvor de har kunnet se gode muligheder for at attraktivt og fleksibelt arbejdsliv. Men de offentlige fag – og især lærerfaget, som jeg kender mest til – har stået stille. Her står den stadig på »én gang lærer – altid lærer«. Og her taber et fag som lærerfaget altså mange unge på gulvet.«

Hos de kommunale arbejdsgivere er der ifølge Mads Lebech (K), borgmester på Frederiksberg og formand for Kommunernes Landsforenings løn- og personaleudvalg, stor opmærksomhed på at tilbyde attraktive arbejdspladser med mulighed for at udvikle og efteruddanne sig. Det er ganske enkelt nødvendigt, hvis det skal lykkes at tiltrække de mange nye medarbej-

A4 | Ingen karriere i det offentlige

Kun en tredjedel af de offentligt ansatte føler, at der er gode muligheder for at gøre karriere på deres arbejdsplads. Over halvdelen af de privatansatte mener, der er gode muligheder for forfremmelse i deres virksomhed.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: »Jeg føler, at der på min arbejdsplads er gode muligheder for at avancere og gøre karriere«?

Tal i procent

Offentligt ansatte	34	26	40
Privatansatte	55	22	23

■ Helt/delvist enig ■ Hverken eller/ved ikke ■ Delvist/helt uenig

Kilde Analyse Danmark for Ugebrevet A4. Internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 2.645 privatansatte og 1.511 offentligt ansatte mellem 18 og 70 år, repræsentativt udvalgt i forhold til køn og geografi. Gennemført i perioden 11.-17. januar 2008.

dere, som kommunerne får brug for i de kommende år. Og en af vejene er bedre karrieremuligheder:

»Det skal ikke være sådan, at når man én gang har valgt et job i det offentlige, så bliver man puttet ind på en hyldede resten af livet. Blandt andet derfor har vi sat fokus på lederudvikling, og også i trepartsaftalen (med regeringen og fagbevægelsen, red.) fremhævet lederens rolle som vigtig. Så der er karrieremuligheder i det offentlige, men de er anderledes end i det private. Der er generelt i det offentlige en lidt fladere struktur i organisationerne. Det betyder, at der heller ikke er så mange lederjob at gå efter for medarbejderne,« siger Mads Lebech.

Han mener dog, at de unge allerede, når de vælger et job i det offentlige, ved, at de klassiske karrieremuligheder ikke er til stede i samme grad som på det private arbejdsmarked. Derfor er kommunernes vigtigste rekrutteringsmiddel ifølge Mads Lebech de kommunalt ansattes muligheder for hele tiden at udvikle sig menneskeligt og fagligt via for eksempel efteruddannelse.

Noemi Katznelson, forskningsleder på Center for Ungdomsforskning ved Learning Lab Denmark, mener godt, at den offentlige sektor kan lykkes med at tiltrække medarbejdere, selv om mulighederne for at få »stjerner på skulderen« ikke er de samme som i det private:

»Mange unge tænker jobvalg meget konkret – altså »jeg kunne tænke mig at arbejde med børn« eller »jeg vil gerne være politibetjent«. De færreste 16-årige tænker job- og uddannelsesvalg som en langsigtet proces, siger Noemi Katznelson.

Hun peger på, at pædagog og sygeplejerske stadig er topscorere på de unge pigers ønskeliste til uddannelse og job. Og ingen af de elementer, der ligger højest i undersøgelser af unges karrierevalg, handler ret meget om at avancere. Derimod handler de om at lave noget meningsfuldt.

»To ting scorer lige højt, nemlig muligheden for at udvikle sig og få nye udfordringer samt et godt sammenhold med kollegerne. Højt på listen ligger også »at gøre noget for andre« og en god løn. I hvert fald de første ting kan de offentlige arbejdspladser tilbyde,« siger ungdomsforskeren.

Lærere vil ikke være ledere

Formand for Danmarks Lærerforening Anders Bondo Christensen ser det heller ikke som noget problem, at kun 16 procent af folkeskolelærerne mener, at de har gode muligheder for at avance-

re og gøre karriere på deres arbejdsplads. Han mener, at lærere er allermost lykkelige, når undervisning, børn og gode kolleger går op i en højere enhed. De færreste drømmer om at avancere til skoleledere.

»Der er ikke mange muligheder for at gøre karriere som lærer i folkeskolen, og det er ok. Lærerne ønsker bedre muligheder for at give god undervisning og selv blive dygtigere via uddannelse, ikke central styring og afprofessionalisering af faget,« mener Anders Bondo Christensen.

Det kan godt være, at karrieremulighederne er forholdsvis begrænsede i den offentlige sektor, men i de kommende år vil der – helt af sig selv – komme mange muligheder for dem, der går med en lille leder i maven. Det vurderer Claus Christian Jensen, sekretariatsleder i Væksthus for Ledelse, et samarbejde mellem arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer om at styrke ledelse i kommuner og regioner. Blandt de store årgange, som er på vej på pension, sidder nemlig mange ledere:

»Vi har i en undersøgelse fundet ud af, at der blandt andet på grund af et naturligt generationsskifte skal findes 24.000 nye ledere i den offentlige sektor i de kommende år. Det efterlader jo 24.000 »huller«, som kan betyde et gearskift i karrieremuligheder. Går man efter ledelse som en karrierevej i den offentlige sektor, ser fremtiden derfor lys ud,« siger Claus Christian Jensen.

Væksthus for Ledelse arbejder derfor netop nu med projektet »Ledere, der spirer«, som blandt andet skal gøre karrieremulighederne synlige for medarbejderne og gøre kommuner og regioner mere opmærksomme på at »dyrke talenterne« og sætte spot på mulige kommende ledere. ■

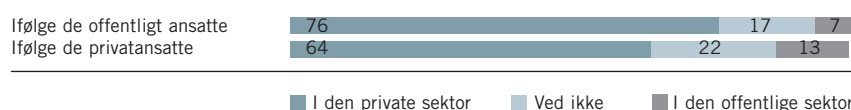
Af Per Michael Jespersen, pjs@lo.dk, og Søren Kudahl, sku@lo.dk

A4 | Ingen tvivl

Der er stor enighed om, at den private sektor er det bedste sted, hvis man vil gøre karriere.

Hvor mener du, at der er de bedste muligheder for advancement/karriere – i den offentlige eller den private sektor?

Tal i procent

Kilde Analyse Danmark for Ugebladet A4. Internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 2.645 privatansatte og 1.511 offentligt ansatte mellem 18 og 70 år, repræsentativt udvalgt i forhold til køn og geografi. Gennemført i perioden 11.-17. januar 2008.

A4 | Lærere bliver ikke forfremmet

Skolelærerne er den faggruppe i det offentlige, som føler, at de har de dårligste karrieremuligheder.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: »Jeg føler, at der på min arbejdsplads er gode muligheder for at avancere og gøre karriere.«?

Tal i procent	
Akademikere	50
HK'ere	41
Sygeplejersker	36
Sosu'er	28
Pædagoger	27
Folkeskolelærere	16

Kilde Analyse Danmark for Ugebladet A4. Internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 2.645 privatansatte og 1.511 offentligt ansatte mellem 18 og 70 år, repræsentativt udvalgt i forhold til køn og geografi. Gennemført i perioden 11.-17. januar 2008.

Indvandrerne nyder det gode liv i Danmark

Indvandrerne føler sig langt bedre integreret i det danske samfund end for otte år siden, viser ny A4-undersøgelse. Integrations eksperter giver højkonjunkturen og den mere åbnehjertige debat i kølvandet på Muhammed-krisen æren for den positive udvikling.

Om undersøgelsen

Tal i grafikker og artikel bygger på en undersøgelse, som Catinét Research har foretaget for Ugebrevet A4 blandt 1.002 repræsentativt udvalgte flygtninge/indvandrere – og deres efterkommere – i Danmark. De adspurgte har baggrund i Libanon/Palæstina, ex-Jugoslavien, Tyrkiet, Somalia, Iran, Irak eller Pakistan. Svarene er indsamlet ved telefoninterview i perioden 7. april – 4. maj 2008.

TILPAS Mens debatten om Muhammed-tegninger og tørklæder har raset og efterladt indtrykket af, at integrationen i Danmark er på katastrofekurs, har indvandrerne stille og roligt fundet sig til rette og føler sig i dag langt mere integreret end for bare få år siden.

Hvor det i 2000 kun var lidt flere end hver anden indvandrer – 54 procent – der følte sig godt integreret i Danmark, er det nu flere end to tredjedele – 69 procent – ifølge en dugfrisk undersøgelse, som Catinét Research har foretaget for Ugebrevet A4. Andelen, der føler sig dårligt integreret, er i samme periode skrumpet ind fra 17 til 6 procent.

Undersøgelsen er unik, fordi den dels er foretaget blandt et repræsentativt udsnit af flygtninge og indvandrere i Danmark, hvoraf langt de fleste har muslimsk baggrund. Og dels er nogle af de samme spørgsmål gentaget gennem en årrække, så det er muligt at se udviklingstendenser i integrationen.

Når de adspurgte skal tage stilling til, hvordan det går, ikke dem selv, men indvandrere som helhed, er vurderingerne mindre positive, men tendensen i svarene er den samme: Det går meget bedre.

I 2000 mente 19 procent, at hovedparten af personer med udenlandsk baggrund alt i alt er godt integreret i Danmark. I dag deles synspunktet af 29 procent. Andelen, der mener, at hovedparten af personer med udenlandsk baggrund er dårligt integreret, er samtidig svundet ind fra 37 til 22 procent.

Manu Sareen, forfatter og selvstændig integrationskonsulent med speciale i at rådgive kommuner og virksomheder om integration af etniske minoriteter, glæder sig over udviklingen. Han ser den som en naturlig følge af højkonjunkturen og lystigt snurrende hjul på arbejdsmarkedet. Der har været en udvikling, hvor danskerne har ændret holdning til indvandrerne,

fordi der pludselig har været brug for ekstra arbejdskraft, og den kvitterer indvandrerne nu for, mener han.

»Lige pludselig er indvandrerne kommet i arbejde, og danskerne har fundet ud af, at de er sgu ikke så farlige, og at de ikke har æsler med. Og når indvandrerne har oplevet, at der ikke alene er brug for dem, men at folk også er søde og rare mod dem, så føler de sig godt tilpas og tænker: Det er sgu fedt, det her,« siger Manu Sareen.

Det hører også med til billedet, at tiden arbejder for en bedre integration alene af den grund, at jo længere tid man opholder sig i et land, desto mere føler man sig også som en del af det. Men tiden kan ikke alene forklare den positive udvikling, mener Manu Sareen.

»Til gengæld ligger der en anden ting i det. De fleste af os oplever jo i øjeblikket at have flere penge og bruger penge på materielle goder som aldrig før. Det gælder også de indvandrere, som er kommet i arbejde, og som dermed får opfyldt de drømme, de havde, da de immigrerede for at få et bedre liv. Har de penge på lommen og kan købe fladskærm og en fed mobiltelefon, så er det en del af det gode liv, og det er dét, vi oplever lige nu,« siger Manu Sareen.

Muhammed-krise som integrationshjælper

Mehmet Necef, sociolog og forsker på Syddansk Universitet, er helt enig i, at hovedårsagen til den positive udvikling er et arbejdsmarked, hvor ledigheden rasler ned og skaber hidtil usete muligheder for indvandrere. Samtidig stormer unge med indvandrerbaggrund til uddannelsesinstitutionerne, ikke mindst fordi de nu kan se perspektiv og karrieremuligheder i at uddanne sig, påpeger han.

»Men det bidrager også til den bedre integration, at indvandrerne får et mere og mere nuanceret billede af danskere. Det er gået op for dem, at man ikke kan tale om en samlet trop af dan-

skere, der står over for en samlet trop af indvandrere. Og de kan sagtens leve med, at nogen er imod dem, uden at de føler sig dårligt integreret, hvis bare de ved, at det langt fra gælder alle,« siger han.

Den udvikling takker Mehmet Necef Muhammed-krisen for. Den skabte en åbenhed, hvor danskere og indvandrere pludselig begyndte at tage hinanden alvorligt på en helt ny og interesseret måde, mener han:

»Muhammed-krisen rensede luften i begge lejre. Der er faldet nogle knubbede ord undervejs, men nu ved vi, hvor hinanden står: Nogle danskere er for eksempel mod karikaturtegningerne, mens andre ikke er. Og nogle indvandrere er sure og andre indvandrere ikke så sure.«

Mehmet Necef ser det som en sejr for den åbne og ærlige danske debatkultur, at A4's undersøgelse viser en så positiv udvikling i integrationen. Det burde lukke munden på de kritikere, der har så travlt med tonen i den danske udlændingedeбат, mener han.

»Vi hører jo hele tiden fra akademikere, at tonen er så og så forfærdelig. Men det værste for integrationen er usikkerhed og forløjethed. De danskere, der kommer og ynker os og siger, at de skammer sig over at være danskere - hvad skal man bruge det til? Det er da mere konstruktivt at sige: Kære muslim, bær dit tørklæde, hvis det er det, du har lyst til, men du skal altså ikke komme fra Libanon og fortælle mig, hvordan jeg skal leve mit liv i Danmark.«

Og når integrationsminister Birthe Rønn Hornbech (V) går imod sin egen regering i spørgsmålet om tørklæder, så er det ifølge Mehmet Necef langt mere befordrende for integrationen end nok så mange medynkende og nedladende sympatitilkendegivelser.

»Mange indvandrere kommer fra samfund, hvor der ikke er så stærke demokratiske traditioner, og hvor det ville være uhørt, at en minister åbenlyst kritiserede regeringens linje. For dem er det en illustration af ytringsfrihed og demokrati. Og en øjenåbner, der viser dem, at ikke alle danskere er deres fjender,« siger Mehmet Necef.

Slut med diskret integration

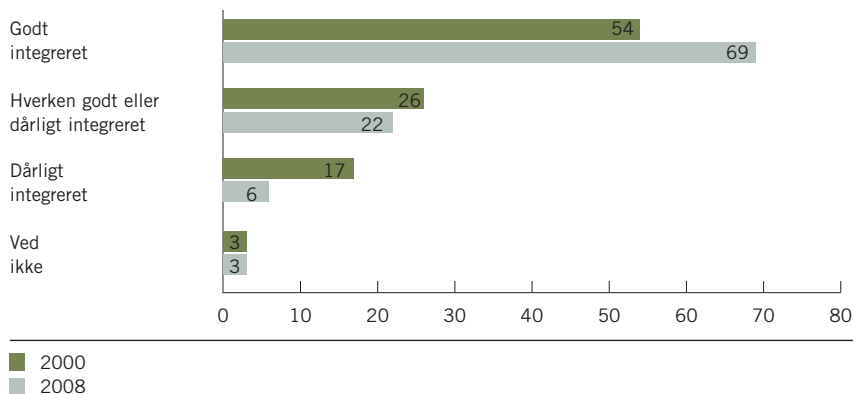
Selvstændig integrationskonsulent og medlem af regeringens demokrati-kanonudvalg Esma Birdi husker, at integrationsministeren kort efter sin tiltræden tilkendegav, at hun så på tørklæder med juridiske og ikke kulturelle briller. Og ▶

A4 | Mange flere føler sig godt integreret

På otte år er andelen af indvandrere, der føler sig godt integreret i Danmark, steget fra 54 til 69 procent. Andelen, der føler sig dårligt integreret, er samtidig faldet fra 17 til nu 6 procent.

Der tales meget om integration af personer med udenlandsk baggrund i Danmark. Synes du, alt i alt, at du selv er godt eller dårligt integreret i Danmark?

Tal i procent

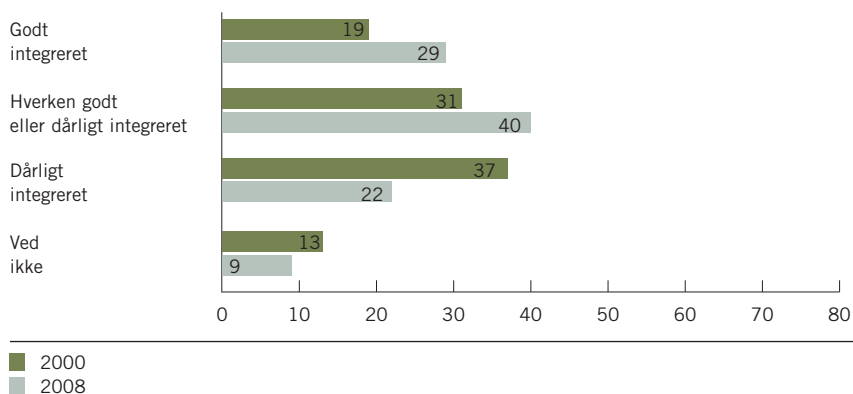
Kilde Catinét Research for Ugebrevet A4.

A4 | Indvandrere ser lysere på integrationen

På otte år er andelen af indvandrere i Danmark, der mener, at personer med udenlandsk baggrund alt i alt er godt integreret i Danmark, vokset fra 19 til 29 procent. Samtidig er den andel, der har en negativ vurdering af integrationen, faldet fra 37 til 22 procent.

Der tales meget om integration af personer med udenlandsk baggrund i Danmark. Synes du alt i alt, at hovedparten af personer med udenlandsk baggrund er godt eller dårligt integreret i Danmark?

Tal i procent

Kilde Catinét Research for Ugebrevet A4.

A4 | Integration er mere end at kunne dansk

I forhold til for fire år siden skal der i dag mere til, før indvandrerne føler sig godt integreret. I 2004 var »at have gode danskundskaber« topscoreren, når indvandrere skulle forklare, hvad de forstod ved at være godt integreret. I dag er den vigtigste forudsætning for at føle sig godt integreret »at have et arbejde«.

Hvad forstår du ved at være godt integreret i Danmark? (mulighed for flere svar)

Tal i procent	2004	2008
At have et arbejde	44	53
At have gode danskundskaber	50	48
At føle, at man har det godt og trives i Danmark	38	48
At føle, at man ikke bliver diskrimineret	15	24
At have flere venner med dansk end med udenlandsk baggrund	17	19
At bo i et område, hvor der er flere beboere med dansk end med udenlandsk baggrund	4	11
At være gift med eller have en kæreste med dansk baggrund	1	7
At tilhøre samme religion som flertallet i Danmark	1	4
Andet	28	20
Ved ikke	9	8

Note Tallene summerer ikke til 100, da de adspurgte har kunnet give flere svar.

Kilde Catinét Research for Ugebrevet A4.

hvordan mange indvandrepiger nærmest fik tårer i øjnene over, at der var en integrationsminister, der så objektivt på spørgsmålet i stedet for at skælde ud på en religion eller kultur.

En sådan tilkendegivelse har haft enorm betydning for indvandrerne oplevelse af at være velkomne i landet, mener Esma Birdi. Hun mener også, at det har været en gave til integrationen, at der med Muhammed-krisen blev startet en nødvendig tilnærmelse mellem danskere og indvandrere.

»Muhammed-krisen gjorde, at vi fik øjnene op for, hvad vi betyder for hinanden og har bragt mange kulturelle spørgsmål frem til debat. Det har været frugtbart, selv om tonen til tider har været hård og kritisk,« siger hun.

Hun nævner SF-formand Willy Søvnalds stærkt kritiske udtalelser om den yderliggående muslimske organisation Hizb-ut-Tahrir som eksempel på, at det nytter at sige tingene lige ud:

»Det er med til at nuancere debatten, for så kan alle se, hvem kritikken er møntet på, og ingen behøver at gå og spekulere over, hvem han egentlig mener,« siger hun.

Den åbne debat har også skabt en anden forståelse af, hvad danskere egentlig mener, når de taler om integration og af, hvilke krav der stilles til indvandrere, mener Esma Birdi.

»Rigtig mange indvandrere har spurgt mig,

hvor godt jeg egentlig tror, danskerne synes, de er integreret. De synes jo selv, at de er godt integreret. Nogle gange tænker folk, at hvis de passer sig selv og opfører sig som fredelige borgere, så er de vel godt integreret. Sådan lidt efter samme model som kinesere, der er meget diskrete og giver indtryk af at være velintegrerede, hvad de på mange måder ikke er,« siger hun.

Lavkonjunkturer truer

A4's undersøgelse viser, at indvandrerne syn på god integration ændrer sig i disse år. Hvor den vigtigste forudsætning for fire år siden var at have gode danskundskaber, så er det i dag et arbejde, der er indvandrerne primære krav til en god integration.

53 procent af de adspurgte peger i dag på »at have et arbejde« som forklaring på, hvad de forstår ved at være godt integreret i Danmark mod 44 procent i en tilsvarende undersøgelse i 2004.

Også »at føle, at man ikke bliver diskrimineret« og »at bo i et område, hvor der er flere beboere med dansk end med udenlandsk baggrund« er blandt de forhold, som i dag har langt større betydning for indvandrerne, hvis de skal føle sig godt integreret i Danmark. I 2004 pegede henholdsvis 15 og 4 procent af indvandrerne på de to forhold som forudsætninger for en god integration. I dag er tallene henholdsvis 24 og 11 procent.

Mehmet Necef ser det som en »danificering« af indvandrerne.

»Alt tyder på, at indvandrerne er i færd med at overtage danskernes værdier. I Danmark er arbejde jo en meget vigtig del af ens identitet og noget af det første, der bliver spurgt til af sidemanden, når man kommer til middagsselskab,« siger han.

På den baggrund vil det være et hårdt slag for indvandrerne og et tilbageslag for integrationen, hvis en eventuel lavkonjunktur vil skubbe dem ud af arbejdsmarkedet igen. Det er den udvikling, Manu Sareen frygter:

»Så vil der blive afskediget efter princippet »sidst ind, først ud«. Det siger al erfaring om lavkonjunktur, etnicitet og arbejdsmarked. Og derfor er det så vigtigt, at vi i den nuværende gunstige situation får samlet alle etniske unge op og får givet dem en uddannelse. For uden den er de tabt på et fremtidigt arbejdsmarked, hvor alt ufaglært arbejde er rykket til udlandet,« siger han. ■

Af Michael Bræmer, mbr@lo.dk

Østarbejdere kan få dagpenge efter første uge

Lempelse af østaftalen har siden 1. maj givet østeuropæere ret til dagpenge og kontanthjælp i Danmark efter væsentligt kortere tid end hidtil. Dansk Folkeparti frygter social turisme, der vil koste Danmark dyrt. Politikerne bag østaftalen forventer ikke misbrug.

HARMONISERING En polsk håndværker, der efter én uges arbejde i Danmark har ret til dagpenge, har hidtil været en umulighed. Men siden østaftalen, der skal regulere adgangen til det danske arbejdsmarked og de sociale ydelser, blev lempet den 1. maj i år, er det en reel mulighed.

Ifølge notater sendt fra Arbejdsdirektoratet til kommunerne og arbejdsløshedskasserne er reglerne for østarbejdere nu blevet lempet så meget, at de i flere situationer er bedre stillet end danske statsborgere eller personer, der har boet i Danmark i årevis. Både embedsmænd og politikere bag østaftalen bekræfter, at det er konsekvensen af lovændringen.

Dansk Folkeparti er chokeret over, at østarbejderne nu får mulighed for at modtage dagpenge og kontanthjælp efter meget kort tid i Danmark. Arbejdsmarkedsordfører Bent Bøgsted frygter, at lovændringen kan kickstarte et dræn af de offentlige kasser, hvis det bliver kendt, at østeuropæere nu også er berettiget til dagpenge og kontanthjælp.

»Det er rystende, og det vil på et tidspunkt komme til at koste os rigtig dyrt. Flertallet bag østaftalen har ført Danmark ud i en suppedas af muligheder for at misbruge de danske sociale ordninger,« siger Bent Bøgsted.

Lempelsen af østaftalen, der trådte i kraft 1. maj, betyder blandt andet, at østeuropæere har ret til dagpenge efter meget kort tids arbejde i Danmark. Ganske vist skal de leve op til de almindelige dagpengekrav om 12 måneders ansættelse og 12 måneders medlemskab af en a-kasse, men på grund af EU-regler har de ret til at overføre både a-kasemedlemskab og tidligere beskæftigelse fra andre EU-lande og på den måde leve op til reglerne efter ganske kort tids arbejde i Danmark. Betingelserne er blot, at de:

- Har arbejde på en overenskomstdækket virksomhed, når de kommer til Danmark.
- Melder sig ind i en dansk a-kasse.
- Melder sig på et jobcenter, når de bliver ledige.
- Står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Lettere adgang til kontanthjælp

På kontanthjælpsområdet skal østarbejderne heller ikke opfylde det såkaldte tilknytningskrav, som har lukket kassen i for danske statsborgere eller personer, der har boet i Danmark i adskillige år. Kravet er, at man skal have opholdt sig i Danmark i sammenlagt syv ud af de seneste otte år. Men for østeuropæere og andre EU-borgere, der har haft mindst 10 ugers arbejde i Danmark, gælder det krav ikke. I den situation har personen ifølge Arbejdsdirektoratets notat nemlig status som en »vandrende arbejdstager« og er derfor ikke underlagt tilknytningskravet til Danmark.

Tilsvarende vil østeuropæerne i lighed med andre EU-borgere også fremover slippe for det såkaldte beskæftigelseskrav, som danske statsborgere og personer, der er bosat i Danmark, skal opfylde for at få kontanthjælp. Kravet er, at man skal have haft mindst to et halvt års beskæftigelse inden for de seneste otte år. Hvis ikke, kan man kun få starthjælp. Men den regel gælder ikke for EU-borgere – og dermed fremover også østarbejderne.

Lempelserne er gennemført af et bredt flertal i Folketinget, fordi EU's regler under alle omstændigheder kræver, at de værn, som østaftalen har bygget op om arbejdsmarkedet og de sociale ydelser, skal fjernes om senest et år – den 1. maj 2009.

Dermed er der til en vis grad tale om en påtvungen lovændring. Men selv om østeuropæernes nye rettigheder ikke ligefrem har stået ▶

A4 | Østaftalen

Før EU's udvidelse med 10 nye medlemslande i 2004 ønskede politikerne at undgå social turisme. Derfor blev opholdstilladelse i Danmark knyttet til en arbejdstilladelse, der igen var knyttet til en konkret ansættelse. Derfor var østarbejderne ikke berettiget til dagpenge eller kontanthjælp, fordi opholdstilladelsen forsvandt, når ansættelsen ophørte – og dermed var østarbejderen ikke til rådighed for arbejdsmarkedet. Efter 12 måneders ansættelse i Danmark har østarbejderne dog hidtil kunne beholde deres arbejdstilladelse, selv om de ikke længere havde et job. Dermed var østarbejderen også berettiget til dagpenge. Med de nye regler fortsætter østarbejdernes arbejds- og opholdstilladelse, selv om de bliver ledige, inden de har haft job i 12 måneder, hvis det oprindelige job var i en overenskomstdækket virksomhed.

A4 | Adgang til dagpenge

For at være berettiget til at modtage dagpenge i Danmark skal østarbejderne opfylde de samme krav, som stilles til danskere. Men de får en håndsækning til at opfylde de sværeste af kravene. Det betyder, at:

- Østarbejderne skal have været medlem af en dansk arbejdsledighedskasse i mindst 12 måneder – men hvis østarbejderen ikke lever op til det, kan tidligere medlemskab af en a-kasse i et andet EU-land overføres.
- Østarbejderen skal have haft fuldtidsarbejde i mindst 52 uger eller deltidsarbejde i mindst 34 uger – men hvis østarbejderen ikke lever op til beskæftigelseskravet, kan tidligere beskæftigelse i et andet EU-land overføres.

Østarbejderen skal desuden være:

- Til rådighed for arbejdsmarkedet.
- Tilmeldt som ledig på et jobcenter.

A4 | Adgang til kontanthjælp

For at modtage kontanthjælp i Danmark skal østarbejdere opfylde de samme krav som danskere. Men på to væsentlige områder er de bedre stillet. Det betyder, at:

- Østarbejderne – hvis de har haft lønnet arbejde i Danmark i mindst 10 uger – ikke skal opfylde tilknytningskravet til Danmark. Det stiller ellers krav om, at man skal have opholdt sig i rigsfællesskabet i sammenlagt syv ud af de seneste otte år.
- De skal heller ikke opfylde kravet om at have været i job i mindst to et halvt ud af de seneste otte år.

øverst på de politiske partiers valgløfter, er de blevet gennemført stort set uden rysten på hænderne.

»Jeg tror ikke, at der vil blive tale om misbrug, og hvis det skulle ske, vil vi øjeblikkeligt forsøge at finde de nødvendige værktøjer og forvente, at regeringen vil anvende dem,« siger Socialdemokraternes arbejdsmarkedsordfører, Thomas Adelskov.

Han vil dog ikke udstede garanti mod misbrug:

»Nej, det tør jeg ikke. Efter at have oplevet, hvordan nogle arbejdsgivere har forsøgt at underminere og udhule østaf-talen, tør jeg ikke afvise noget som helst. Jeg synes, fantasien har været enorm.«

Østarbejdere får ikke lov at gå ledige

De øvrige parter i forligskredsen er Venstre, konservative, SF og de radikale. I sidstnævnte parti mener arbejdsmarkedsordfører Morten Østergaard, at der er så stor mangel på arbejdskraft i Danmark, at det bliver så godt som umuligt for østeuropæere at gå ledige, hvis de forsøger at misbruge de danske ydelser.

»Rådighedsreglerne er temmelig skrappe, og der er masser af virksomheder, som kan bruge deres arbejdskraft. Derfor er chancen for, at de hurtigt kommer i arbejde meget stor,« siger Morten Østergaard.

Arbejdsmarkedspolitisk ordfører i Dansk Folkeparti Bent Bøgsted minder dog om, at konjunkturerne hurtigt kan ændre sig, så ledigheden igen bider sig fast, og det bliver muligt at være uden job i længere perioder.

»Flertallet i Folketinget er så forhåbet på at få lukket op for udenlandsk arbejdskraft til Danmark, at de helt lukker øjnene for, at de kan blive hængende på dagpenge, når der ikke længere er så meget brug for deres arbejdskraft,« siger Bent Bøgsted.

Han undrer sig samtidig over, at de partier, der vedtog østaf-talen for fire år siden, netop gjorde det for blandt andet at undgå social turisme og misbrug af danske ydelser. Når partierne nu lemper østaf-talen så meget, at adgangen til dagpenge og kontanthjælp reelt er, som hvis østaf-talen ikke eksisterede, må det være, fordi folketingsflertallet mener, at andre forhold har ændret sig i mellemtiden, mener Bent Bøgsted.

Og der gætter Bøgsted rigtigt, når man spørger Thomas Adelskov fra Socialdemokraterne.

Han mener, at de fire år med østaf-talen er blevet brugt til at samle erfaringer i at tackle potentielle problemer.

»Det har vist sig, at vi har været gode til at lave forholdsregler, når det har været nødvendigt. Det tror jeg også, vi kan være i fremtiden,« siger Thomas Adelskov.

Morten Østergaard fra de radikale mener, at diskussionen om social turisme inden for EU's grænser var reel og berettiget i forbindelse med EU-udvidelsen i 2004. Men i dag bør frygten afblæses, siger han.

»Der har været megen diskussion om social dumping, men det har slet ikke stået mål med de realiteter, som vi i dag kan konstatere efter fire år med østeuropæere i Danmark. Der har været en tendens til at tro, at østeuropæerne ville valfarte hertil for enhver pris. Men sådan har det jo ikke været,« siger Morten Østergaard.

Østarbejdere skal have EU-rettigheder

Både han og Thomas Adelskov mener desuden, det er vigtigt, at østeuropæerne nu får de samme rettigheder, som andre EU-borgere hele tiden har haft.

»De nye regler er en logisk konsekvens af EU. Det er regler, som de andre EU-borgere hele tiden har haft. Nu er det rimeligt, at de også gælder for østarbejderne. Ellers ville der jo være tale om et a- og b-hold,« siger Thomas Adelskov.

I første omgang er den lettere adgang til danske dagpenge rettet mod de østeuropæere, der finder ansættelse på en overenskomstdækket virksomhed. Ifølge den aktindsigt, som Ugebrevet A4 tidligere har fået i alle arbejds- og opholdstilladelser, der blev udstedt i perioden fra EU's udvidelse den 1. maj 2004 og frem til 1. januar 2008, er det dog 9 ud af 10 østarbejdere, der er blevet ansat i et job med overenskomst. Helt præcist gælder det 26.357 østeuropæere i perioden.

De mulige økonomiske konsekvenser i form af udbetalte ydelser til østeuropæerne er der ingen, der har noget bud på. I lovændringen, der blev vedtaget den 17. april, er der ingen prognoser for de kommende udbetalinger, og hverken politikere eller embedsmænd i Arbejdsdirektoratet eller Beskæftigelsesministeriet tør give et bud.

Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen (V) havde i sidste uge ikke tid til at kommentere østarbejdernes nye adgang til de offentlige ydelser. ■

Af Jan Birkemose, jbi@lo.dk

Arbejdsmarkedskommissionen har fokus på det, der virker

Arbejdsmarkedskommissionen har dagpengene i sigtekornet, kunne man læse i en analyse i det seneste nummer af A4. Jeg har to mindre, men vigtige rettelser til analysen.

Den første er: Vi fremlægger vores rapport i midten af 2009, og vi er slet ikke begyndt at diskutere konkrete anbefalinger endnu. Så end ikke kommissionen ved, hvilke løsninger vi ender med at anbefale.

Det er korrekt, at vi vil analysere dagpengeområdet. Men det er ét blandt en lang række analyseområder, herunder arbejdstid, arbejdsudbud, forebyggelse af udstødning og rummelighed på arbejdsmarkedet. Vores analyseplaner fremgår af oplægget til det møde med regeringen og arbejdsmarkedets parter, som blev holdt 15. maj.

Vores opgave er at skaffe flere penge til den offentlige velfærd, uden ændringer i skattetryk. Med de politiske beslutninger, der allerede er truffet, drejer det sig om mindst 14 milliarder kroner ekstra om året.

Pengene kan skaffes på mange måder. Vi kan skrue på diverse regler, så flere begynder at arbejde tidligere, flere trækker sig senere tilbage, færre bliver ledige, flere vælger at arbejde ekstra timer hver uge og så videre.

Vejene har én ting til fælles: Nogle i samfundet skal arbejde mere end i dag. Det giver en større indtægt at beskutte. Ligesom det reducerer udgifterne, hvis disse nogle alternativt havde fået en overførselsindkomst. Begge dele vil bidrage til råderummet til velfærd. Vi vil systematisk afsøge alle muligheder og udelukke ikke noget på forhånd.

Hvilket fører mig til den anden rettelse. A4's analyse påstår, at det er kommissionens holdning, at samfundsøkonomien vinder mere ved, at en fuldtidsledig får fuldtidsjob end ved, at for eksempel en førtidspensionist tager et fleksjob. Det er ikke en holdning. Vores analyser viser, at det er et faktum. Den første bevægelse bidrager med 272.000 kroner ekstra til samfundsøkonomien, mens den anden bidrager med 75.000 kroner.

Kommissionens anbefalinger vil, når de kommer, være baseret på analyser. Vi vil have fokus på det, der virker. Ikke på forudfattede holdninger.

Jørgen Søndergaard,
formand for Arbejdsmarkedskommissionen

Prøv med lidt research

Man skal læse meget, før øjnene triller ud. For eksempel lederen i A4 nummer 17 ved redaktør Per Michael Jespersen. Her konkluderer han nemlig, at Fag og Arbejde (FOA) har fået et bedre resultat for sine medlemmer end de pædagoger, som blev ved forhandlingsbordet.

Socialpædagogerne blev ved forhandlingsbordet. Og fik et glimrende resultat. Faktisk så glimrende, at FOA efterfølgende har anbefalet et resultat for deres medlemmer på det socialpædagogiske område, der er fuldstændig identisk med vores.

Det kan enhver forvise sig om ved at klikke ind på en sammenlignende opstilling på vores hjemmeside www.sl.dk. Samme sted kan redaktøren klikke ind og finde mit telefonnummer, hvis han får lyst til at lave research, inden han skriver sin næste kommentar, der inddrager vores område.

Kirsten Nissen, formand for Socialpædagogernes Landsforbund

NET NYT |

ÅRETS ARBEJDSMILJØ-PRIS

– www.amr.dk

Fortjener din arbejdsplads årets arbejdsmiljøpris? Op mod en tredjedel af det samlede danske sygefravær skyldes dårligt arbejdsmiljø. Det tal vil arbejdsmiljørådet gerne have ned, og det skal ske gennem gode eksempler fra landets arbejdspladser. På hjemmesiden kan man, udover at indstille de gode eksempler, se vinderne fra tidligere år.

HER STREJKER PÆDAGOGERNE

– www.bupl.dk

Fra mandag den 19. maj indleder 13.000 pædagoger strejke i 15 kommuner. BUPL's hjemmeside fortæller mere om baggrunden for konflikten, regler for de konfliktende og ikke mindst i hvilke kommuner de 122.000 berørte børn (og forældre) bor.

FÅ ET BEDRE ARBEJDSMILJØ – www.arbejds miljoforskning.dk

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø præsenterede tidligere på året en stor undersøgelse af det psykosociale arbejdsmiljø i Storbritannien. Nu har NFA gjort mange af resultaterne lettere tilgængelige, da resultaterne også kan forbedre det danske arbejdsmiljø.

SØG ÅRETS INTEGRATIONS-PRIS – www.nyidanmark.dk

Integrationsministeriet modtager nu indstillinger til årets integrationspris. Man kan indstille andre eller sig selv i fem kategorier; myndighedspris, beskæftigelsespris, uddannelsespris, årets forening og endelig årets ildsjæl. Ansøgningsfristen er 25. juni.

HANDICAP OG BESKÆFTIGELSE – www.sfi.dk

Socialforskningsinstituttet har netop offentliggjort en stor rapport om handicappede og beskæftigelse. Rapporten bygger på interview med over 9.000 både handicappede og ikke handicappede. Blandt resultaterne er, at hver fjerde selv oplever at have et længerevarende handicap eller længerevarende helbredsproblem. Og to ud af tre angiver, at funktionsnedsættelsen opstod på arbejdspladsen.

Vi vil ha' LO på trøjen

Tv-seerne kunne for nylig i pokalfinalen se fodboldspillerne fra Esbjerg reklamere for den gule fagforening Det Faglige Hus på deres spillertrøjer. Ugebladet A4 har bedt om en kommentar fra Thomas Lindrup, formanden for de professionelle fodboldspilleres fagforening, Spillerforeningen, der er et LO-forbund.

Thomas Lindrup

Formanden for Spillerforeningen,
som er medlem af LO.
Professionel fodboldspiller i
1. divisionsklubben Hvidovre.

Hvad tænker du, når du ser nogle af dine medlemmer reklamere for Det Faglige Hus – en gul fagforening og LO's rival?

»Ærlig talt har jeg ikke tænkt så meget over det. Det handler jo om reklame og er et spørgsmål om udbud og efterspørgsel.«

Bør du ikke som formand for et LO-forbund tage afstand fra de gule fagforeninger?

»Jo, og det gør jeg da. Men Spillerforeningen kan ikke stille noget op på det her punkt. Det er klubberne, som bestemmer, hvem der skal være sponsor, og hvad der skal stå på kamptrøjerne. Det havde da klart været sjovere, hvis LO's logo havde været på trøjerne, men vi kan ikke gøre andet end at udtrykke vores utilfredshed.«

Har I udtrykt kritik af, at Esbjerg lader sig sponsorer af de gule?

»Vi har nok valgt at se gennem fingre med det. Der er jo også økonomi i det her. Jeg går ikke ud fra, at Esbjerg lader spillerne reklamere for Det Faglige Hus helt gratis.«

Hvordan har du det selv med de gule?

»Jeg stiller mig nok lidt passiv. Divisionsforeningen – det vil sige fodboldklubberne – og os har mange interessekonflikter, og vi er ikke herre over det her. Desuden er der jo ytringsfrihed – enhver må udsende det budskab, de vil.«

Gul eller rød fagforening er én ting. Men giver det i det hele taget mening at være fagforening for fodboldspillere?

»Spillerforeningen har 700-800 professionelle fodboldspillere i Danmark som medlemmer, og vi er en ret sammentømret enhed, selv om vi er konkurrenter på banen. Det så vi blandt andet, da vi strejkede for et par år siden, hvor vi stod sammen om at kræve overenskomst med Divisionsforeningen, som ikke siden bare kan omstødes af FIFA (den internationale fodboldorganisation, red.) eller andre. Professionelle fodboldspillere har samme krav på ordentlige arbejdsvilkår som alle andre på det danske arbejdsmarked.«

Hvordan går det med at opretholde jeres krav i dag?

»Strejken endte med et forlig, og vi har i dag en overenskomst, som i bund og grund er god, men der er selvfølgelig altid problemer her og der. Vi er netop nu ved at forhandle ny overenskomst.«

Hvad er jeres hovedkrav?

»Vi slås selvfølgelig for de bedst muli-

ge vilkår for spillerne, så de kan koncentrere sig om at gøre det godt på fodboldbanen.«

Hvad kan I egentlig forhandle?

»Lønnen forhandles individuelt, men vi kan blandt andet sikre medlemmerne en ordentlig pensionsopsparing. Der er desværre mange spillere, der bruger hele lønnen her og nu uden at ruste sig til livet efter fodboldkarrieren.«

Topfodboldspillere er superindividualister. Hvordan varetager man overhovedet faglige interesser for sådan en flok?

»Mange synes, at fodbold er en slags hobby, og at en fodboldspiller bare skal være lykkelig for at få lov at være med i topfodbold. Folk har svært ved at forstå, at vi i bund og grund har problemer med mange af de samme ting som alle andre lønmodtagere: Løn, arbejdsskader, feriepenge og pension. Vores opgave som fagforening er at sikre spillerne en basispakke, så de ikke bliver taget i røven af deres arbejdsgiver. Det kan ske i fodbold – akkurat som det sker ude på det almindelige arbejdsmarked.«

Men det er da anderledes at være fodboldspiller.

»Vi arbejder ikke fra 8 til 16, men ellers er forskellen til andre lønmodtagere ikke så stor. Fodbold er blevet »big business« og dikteres alene af udbud og efterspørgsel. I gamle dage kunne man få kontrakt med FCK eller Brøndby, hvis man sagde, at man elskede klubben højt. Sådan er det desværre ikke mere, og spillerne har heller ikke klubfølelsen længe. Det er bare et job.« ■ Af Marie Preisler